

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
187. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. VIII. 11.,
SZERDA

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

MOZOG A MUNKAERŐ
KORSZERŰ MŰHELYRE SPÓROLNAK
(3. oldal)

VARÁZSLATOS BALTIKUM
(4. oldal)

KEVESEBB KÖNYV — KEVESEBB OLVASÓ
KÉPERNYŐ
(5. oldal)

Naponta egymillió köbméter gáz ég el

Jelenleg a fűrófej megközelítése a cél

A csikéri gázkitörés helyszínéről jelentjük

Hajdú-Bihar megye felől érkezve, Szeghalom határában jó messziről feltűnik már a csikéri gázkitörés következtében fellobbant óriási lángoszlop. Megközelítése — érthető óvatossági okok miatt — meglehetősen nehézkes, a Füzesgyarmatról ide vezető országutat és a gázkitörés közelében található bekötő utakat rendőrök, munkásörök ellenőrzik.

Augusztus 10-én, a déli órákban érkezünk a gázkút közvetlen közelébe, ahol mintegy 200 fős tűzelhárító csoporttal találkozhatunk. Győri Gyula, a Kőolajkutató Vállalat műszaki igazgatója, a gázkitörést elhárító munkacsoport vezetője rövid tájékoztatójában elmondta, hogy augusztus 9-én, azaz hétfőn tudtak csak hozzáfogni az óriási tűzfészek közelében található acélszerkezetek, műhely- és raktárkonténer és benzintárolók eltávolításához. A vállalat orosházi üzemeiségéhez tartozó 14-es számú kút gázfeltörésénél, a tűz közvetlen közelében mintegy 1300 Celsius-fokos forráság uralkodik. Az említett fűrókút-tartozékok eltávolítása tehát nem egyszerű dolog. Két manipulátorral közelítik meg a robbanás következtében széthullott acélszerkezeteket, hogy aztán a kitérés-védelmi brigád tagjai a hornyokat ratyegék a különböző anyagokra. A 25 méteres közelségben 100 fokos hőmérsékletben kell dolgozniuk, azbeszt és alapigment öltözékben. A tűzhöz való ilyen közeli tartózkodást mindössze tíz percig bírják az elhárító brigád tagjai — folyamatos vízszugáröntözés mellett.

A kitérés megfékezésén dolgozó szakemberek véleménye szerint az elmúlt egy napon a feltörő gáz nyomása megerősödött, ennek következtében megnőtt a tűz nagysága is. Az elhárításon a vállalat szegedi, hajdúszoboszlói, orosházi és szolnoki szakemberei dolgoznak. A kitérés-védelmi brigád tagjai — virradattól napnyugtáig dolgoznak — a hősiességük után egy nap pihenőt kapnak. A nyugodt körülményeket csakis csatlódkör körében találhatják meg.

Győri Gyula ugyancsak kora reggel kezdte a napját Szolnokról érkezve, és napközben többször is gyors konzultációt, értekezletet tart munkatársaival. A tűz kitéréséről, annak váratlanosságáról a következőket mondotta:

— Vállalatunknál kúttal kapcsolatos tüzeset 1960 óta nem volt. Ez nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy munkánk során nem készülünk fel arra az eshetőségre, hogy megtörténik a baj. Most bekövetkezett, és nagyságára csakis az lehet a legjellemzőbb, hogy csaknem hasonló az 1968-as algyői, illetve a későbbi zsanai gázkitöréshez. Azt is meg merném kockáztatni, hogy talán még valamivel nagyobb is...

A műszaki igazgató — miután rövid eligazítást tart a kitérés-védelmi brigád tagjainak — elmondta még, hogy az elkövetkezendő napok során a kút közelében még megmaradt acélszerkezeteket, csövezetéseket szállítják el, e munkafázis befejezése után foghatnak hozzá a tűz eloltásához.

Buldózerek termelték ki ottlétünk idején azt a földmennyiséget, amely elszállítását követően rövidesen kialakíthatnak két, egyenként 30 x 60 méteres nagyságú víztároló medencét. Ezekben összesen 3400 köbméter víz fog elférni. A rendkívül fontos oltóanyag a mintegy két és fél kilométer távolságra található Berettyó folyóból egy öntözőrendszer segítségével érkezik a kút közelébe.

A kitérés elhárításán dolgozók a szinte emberfeletti munka során meglehetősen elfáradtak. Ettől függetlenül a hangulatra az optimizmus, az elszántság a jellemző. Az elhárításon dolgozó appará-

tus mindegyik tagja meg van győződve arról, hogy két, de legkésőbb három héten belül meg tudják fékezni a tüzet. Most a legnagyobb cél — miután a kút környékét megtisztították — a kút fűrófejének a megközelítése. Ezután két darab turboreaktor oltóberendezéssel indulnak harcba a tűz ellen.

Egyébként Szeghalom és Füzesgyarmat térségében az

elmúlt hónapok során rendkívül gazdag gázlelőhelyre bukkantak. Ezt a kutatási területet 1980-ban fedezték fel. Erdemes a most önkényesen magának utat törő gáz mennyiségéről egy adatot közölni: a robbanás következtében naponta egymillió köbméter gáz tör láng formájában az ég felé.

Kiss Dezső Péter

MUNKÁBAN AZ ELHÁRÍTÓ BRIGÁD TAGJAI

Magyar népművészeti kiállítás Svédországban

A magyar népi kultúra értékeivel ismerkedhetnek a svéd főváros lakói augusztus 14—21. között, a világhírű stockholmi skanzen területén. A Svéd-Magyar Baráti Társaság és a Nemzetközi Kapcsolatok Intézete együttműködésének eredményeként itt nyílik meg a magyar népművészetet bemutató kiállítás.

Csaknem 200 négyzetméteres kiállítóterület adnak képet a rendezők az élő magyar népművészetéről. Kortárs népművészek alkotásai bizonyítják, hogy a folklór, a népi művészet a mai magyar kulturális élet szerves része. Az elmúlt év legjobb magyar kulturális plakátjait is megtekinthetik a svéd látogatók. A skanzen szabadtéri színpadán naponta két alkalommal a Hajdú néptáncgyűttes tart előadást, és fellép a Napsugár bábgyűttes is. A falumúzeum egyik ősi templomában rendszeres orgonahangversenyt hallhat, a mozi teremben a magyar történelmet, a tájakat bemutató alkotásokkal ismerkedhet a közönség. Külön érdekesség a magyar népművészetéről szóló videoprogram, s az, hogy a magyar népi gyermekjátékok készítésére is megtanítják a svéd gyerekeket. A piacon népművészeti tárgyakat, könyveket, hanglemezeket árúsítanak, a skanzen éttermében pedig gasztronómiai bemutató lesz.

A telekelosztás irányelvei

TELEKÜGYI TÁRSADALMI BIZOTTSÁG ALAKULT

A Debrecen városi Tanács szabályozta a telkek (állami lakó és üdülőtelkek) tartós használatba adásának irányelveit. A jövőben egyre inkább növekszik a magánérs lakásépítés részaránya, s a magánérsből épülő lakások építésének egyik alapfeltétele a telek. Hogyan lehet telekhez jutni ilyen módon? Erre a kérdésre adnak választ az irányelvek.

Mindenekelőtt nagyon fontos, hogy a telekgazdálkodás és elosztás demokratikus módon történjen. Ennek érdekében telekügyi társadalmi bizottság alakult, amely évente 4-5 alkalommal tartott ülésein tesz javaslatokat azokban az esetekben, amelyekben egy-egy területen az igénylők száma nagyobb mint a rendelkezésre álló telkeké. A bizottság a telekpolitikai irányelvek alapján javaslatot tesz a használóként kiválasztható személynékre, telekigénylőkre, illetve a kialakított telkek árvehetőségére, a kikiáltási ár megállapítására. A javaslatban az igénylőket rangsorolják a lakás és telekgazdálkodás és az elosztás szociálpolitikai szempontjainak figyelembevételével.

Telekhasználóként csak az választható ki, aki nem esik tulajdonszerzési korlátozás alá, illetve, aki ez alól felmentést kapott, aki vállalja, hogy kifizeti a használatbavételi díjat, s teljesíti az építési telek beépítésére vonatkozó irányelvéseket, aki vagy legalább öt éves munka-

Ugyancsak előnyt élveznek azok is, akik a szociális követelményeknek meg nem felelő lakóterületen laknak, s építési szándékoznak vagy más, felszámolásra szánt területen laknak, akik a megfelelő elkülönítési lehetőségek hiányában ki vannak téve tartós betegség veszélyének, s akik a szervezett lakásépítő közösségi formában építkeznek.

Ezek a szempontok a felsorolásban az elvek fontossági sorrendjét is jelölik. Ha a körülmények azonosak, akkor a munkában, a társadalmi és közéleti tevékenységben kiemelkedő dolgozókat, kitüntetetteket, törzsgárdatagokat részesítik előnyben a munkahelyi és bizottsági vélemény alapján.

A kijelölést a Debrecen városi Tanács építési és közlekedési osztálya végzi, a társadalmi bizottság javaslati alapján. Az osztály jelöli ki a használókat akkor, ha több a telek mint az igénylő. Mindezek vonatkozásban az üdülőtelkekre is, de Debrecenben ez utóbbiak nincsenek.

A telekigény bejelentésére formanyomtatványt hoznak létre, amely tartalmazza az elbíráláshoz szükséges adatokat, munkaadói nyilatkozatokat.

Mielőtt lezárulnának a jelentkezések egy-egy területen tartós használatba adandó telkekre, az építési-közlekedési osztály a Hajdú-bihari Naplóban felhívást tesz köze, amelyben közli a jelentkezési határidőt is.

RÖVID PIHENŐ

Az Országos Béketanács állásfoglalása

A Libanon elleni izraeli agresszió legújabb fejleményeivel foglalkozik kedden közzétett állásfoglalásában az Országos Béketanács.

Megrázó hírek érkeznek Bejrútból. Az izraeli hadsereg tengerről, szárazföldről és a levegőtől kisebb szünetekkel lövi és bombázza a sűrűn lakott negyedeket — állapítja meg előjában a dokumentum. Békés polgárok ezrei, libanoniak és palesztinok vesztik életüket, a kórházak nem képesek befogadni a súlyos sebesülteket, egyre gyakrabban szünetel az áram- és vízszolgáltatás, hiány van a legszükségesebb élelemből és gyógyszereszközökből is. A Földközi-tenger keleti medencéjének egykori gyöngyszeme a pusztulás apokaliptikus képét mutatja.

Libanon és Bejrút az izraeli vezetés béke és emberiségellenes hódító politikájának áldozata. Két hónappal

ezelőtt azzal a céllal kezdtek meg a gondosan kitervezt háborút, hogy tekintet nélkül az áldozatokra és szenvedésekre, megszállják Libanon jelentős területeit; fizikai megsemmisítéssel fenyegetnek a palesztin mozgalom vezetőit, harcosait és a menekülttáborok lakóit, s lehetetlenné teyék a békés rendezés bármely formáját.

A világ békeszerető erői jól tudják, hogy az izraeli kormány nem folytathatná barbár háborúját és nem szállhatna szembe a nemzetközi közvéleménnyel, ha nem érezné maga mögött az erőpolitikát folytató és a feszültséget növelő Egyesült Államok támogatását. A Camp David-i alkutól, a fegyverszállítások fokozásától az igazán hatékony lépések megakadályozásáig az ENSZ Biztonsági Tanácsában és az amerikai kormányzat sokféleképpen biztosítja az izraeli politika háttérjét.

Washington a területelhódító és népi izraeli politikát fel kívánja menteni minden következmény alól.

Az Országos Béketanács és a Magyar Szolidaritási Bizottsághoz az ország egész területéről ezrével érkeznek az izraeli agressziót elítélő táviratok és állásfoglalások, amelyek a békeszerető magyar közvélemény felháborodott tiltakozását, a Palesztin Felszabadítási Szervezet és a Bejrútból körülvárt palesztinok iránti szolidaritás erősödését tanúsítják — hangoztatja az állásfoglalás. Végül leszögezi: meggyőződésünk, hogy a Köz-Keleten nem a hódítás és az agresszió, hanem csak az érdekeltek bevonásával létrejött megállapodások mozdíthatják elő a békés rendezést a térség valamennyi országának és népének javára.

(MTI)

Óvári Miklós fogadta a francia szenátusi küldöttséget

Óvári Miklós, az országgyűlés kulturális bizottságának elnöke kedden a Parlamentben fogadta a francia szenátus kulturális bizottságának küldöttségét, amely az országgyűlés vendégeként tartózkodik hazánkban. A szíves légkörű találkozó áttekintette a két ország törvényhozó testületeinek kapcsolatait, illetve a kulturális együttműködés időszerű kérdéseit. (MTI)

Bettino Craxi, az Olasz Szocialista Párt főtitkára megbeszéléseket folytatott Pertini köztársasági elnökkel a kormányválság lehetséges megoldásáról. A képen: a főtitkár távozik az elnöki hivatalból (Telefó: AP — MTI — KS)

Csalódás Londonban

Párizs, London, 1982. augusztus 10. (AFP, Reuter, AP) — Párizsban kedden hivatalosan megerősítették, hogy Franciaország feloldotta az Argentína ellen elrendelt fegyverszállítási tilalmat. „Tekintettel arra, hogy Nagy-Britannia és Argentína között véget ért az ellenségeskedés, semmi sem indokolja, hogy továbbra is érvényben maradjon a szankció” — jelentette be kedden a Francia Külügyminisztérium szóvivője.

Londonban csalódást keltett a francia intézkedés. Egy brit külügyi szóvivő közölte: remélik, hogy Nagy-Britannia többi szövetségese egyelőre fenntartja a fegyverszállítási tilalmat — „legalábbis addig, amíg Argentína szándékai nem lesznek világosabbak”. A tilalmat áprilisban a Falkland-vidék kirobbanása után léptette életbe Franciaország, a Közös Piac többi tagjával együtt. Mindeddig csak Párizsban döntöttek az embargó feloldásáról.

NEM MINDENNAPI tragikus eset közl az AFP francia hírügynökség. A kolumbiai fővárosban, Bogotában a San Bartolome csapata egy regionális válogatott játszott barátságos mérkőzést. A San Bartolome 2:1-re vezetett, amikor az ellenfél középsatára, a 30 éves Uriel de Jesus Lopez áttört a védelmen és már csaknem lövésre lendítette lábát, hogy belője az egyenlítő gólt. Ebben a pillanatban a lelátón egy fanatikus szurkoló pisztolyt rántott és lelőtte a középsatart, akit holtan szállítottak le a pályáról. A mérkőzés félbeszakadt.

KULCSOK ÉS KUDARCOK

Még a legedzettebb politikai megfigyelők sem vállalkoznak arra, hogy megjósolják: miként zárul a legfrissebb kormányválság Olaszországban. Amiközben Pertini államfő folytatja konzultációit az ország 42. kormányának megalkotásáról, az elemzők eljutottak a hesszabb távon érvényes tanulságok levonásához.

Mindenekelőtt ahhoz a következtetéshez, hogy a Spadolini miniszterelnökségével fémjelzett, 13 hónapig érvényes formula sem hozott valódi megoldást Itália kormányozhatatlanságának több évtizedes gondjára. Pedig a történetprofesszorból kormányfővé avanszált Spadolini személye — köztársaságpartí lévén — szakítást jelentett azzal a hagyománnyal, hogy a kabinet élén kereszténydemokrata politikus áll. A koalícióból most is hiányzott a kommunista párt, az ország második legnagyobb pártja, a baloldali legkevésbébb ereje. Spadolini 13 hónapjának mérlegét megvontva, ezért mondhatjuk, hogy az ötpárti kabinetnek törvényszerűen meg kellett buknia. Legfeljebb a kudarc időzítése múlt a jelenlegi válságot kirobbantó Szocialista Párton, amely a múlt héten visszahívta miniszterait a kormányból, miután harminc kereszténydemokrata képviselő a parlamentben leszavazott egy szocialista minisztert.

A szocialisták elnökének, Craxinak az ambíciói ismeretek. A miniszterelnöki bársonyszéket célozta meg már rég, s most reméli megkapni. Akár úgy, hogy esetleg éppen őt bízzák meg az új kabinet megalakításával, akár akként, hogy az októberre előrehozandó választások eredménye teremti meg, számítása szerint, a számára kedvező erőviszonyokat. Lehet, hogy Craxinak sikerül megvalósítania tervét, bizonyos viszont, hogy akkor ismét nem tényleges, legfeljebb látszatmegoldás születik Olaszországban. A szocialisták által vezetett koalíció sem lenne képes ugyanis győgyírt találni a mindinkább elhatalmasodó gazdasági bajokra.

Az Olasz Kommunista Párt következetesen hangoztatja, Itáliában nincs átgondolt beruházási és foglalkoztatáspolitikai, hiányoznak a megalapozott elképzelések a dél fejlesztésére. Segíteni a helyzetet akkor lehetne, javasolták a kommunisták, ha a baloldali pártok képviselőiből és tekintélyes pártönkivüli szakemberekből hoznák össze az ország következő kormányát, kizárva belőle az évtizedek óta eredménytelenül kormányzó kereszténydemokratákat.

Az indítványt azonban a kibontakozás kulcsát tartó Szocialista Párt nem fogadta el. Úgy tűnik, hogy Craxi a baloldali alternatívánál fontosabbnak ítéli saját elképzeléseit. Ha viszont ez így van, akkor a kormányozhatatlanság továbbra is a politikai szótár kulcsszava marad Itáliában.

Kürti Gábor

Merénylet Párizsban

PÁRIZS — Gaston Defferre francia belügyminiszter kedden közvetett módon az „Abu Nidal” nevű szélsőséges, szakadár palesztin csoportot vádolta a hétfői Rue des Rosiers-i merénylet elkövetésével, és azt mondta, hogy a merényletet „összefüggésbe kell hozni a közelkeleti helyzettel”. Mint jelentették, hétfőn egy terrorista-csoport kézigránatot dobott

egy zsidó étterembe, majd kézi fegyverekkel tüzet nyitott az ebédelő vendégekre. Hatan meghaltak és 22 ember megsebesült.

Abu Nidal a PFSZ több évvel ezelőtt halálra ítélte. A renegát palesztin vezető hol itt, hol ott tűnik fel. A Palesztinai Felszabadítási Szervezet hivatalos szóvivője úttján kedden mély sajnálattal fejezte ki a merénylet

miatt, egyben elhatárolta magát az akcióktól. Jasszer Arafat üzenetben fejezte ki részvételt Mitterrand elnöknek a barbár akció miatt.

A terrorakció nagy felháborodást váltott ki Franciaországban. A L'Humanité, az FKP lapja provokációnak minősítette a merényletet. A kormányzó szocialista párt-hoz közelálló Le Matin szerint „Franciaország fizet azért az erőszakért, amely az arab-izraeli konfliktus kiszélesedését fenyeget”. A szélsőbaloldali Libération a palesztin mozgalom szélsőségeit vádolta. Az ellenzéki sajtó egy része igyekezett az esetből azonnal politikai tőkét kovacsolni magának. A Quotidien de Paris szerint a merénylet a szocialista kormány gyengeségének következménye. A szintén jobboldali Le Figaro elutasította az izraeli lapok támadásait, amelyek bírálják a francia kormányt és a tömegátjékoztatást állítólagos „antiszemizmusa” miatt.

A Francia Kommunista Párt kedd este tüntető tüntetést tervezett, hogy elítélje a bejrúti mészárlást és a párizsi merényletet egyaránt. Gaston Defferre belügyminiszter kérésére azonban az FKP elállt a tüntéstől. Defferre szerint a felvonulás a jelenlegi helyzetben „súlyos incidensekkel járt volna”. (MTI)

„Az AEG-Telefunkennek nem szabad meghalnia!” olvashatjuk a vállalat felvonuló dolgozóinak plakátjain. Az AEG-Telefunken, Nyugat-Németország egyik legnagyobb vállalatát a fizetésképtelenséget jelentett be. A csőd százezer dolgozójának munkahelyét veszélyezteti (Telefó: UPI — MTI — KS)

„CSALÁDI PERPATVAR ?”

Reagan tilalma lavinát indíthat el

európai cégeket rá akarta szorítani az embargópolitikára — nyilvánvalóan az utolsó csepp volt a pohárban. Ez volt az a lépés, amellyel a Szovjetunió ellen indított kereskedelmi háború átalakult az Egyesült Államok és Nyugat-Európa között vívott kereskedelmi háborúvá.

A gázvezeték ügye azonban az Egyesült Államok és Nyugat-Európa közötti ellentétrendszernek csupán a felszínét jelenti. Persze ezen a „felszínen” is milliárdos üzletekről van szó. Az olasz kormány csaknem félmilliárd dolláros, a nyugatnémetek 450 millió, a franciák 300 millió, az angolok 250 millió dolláros üzletet védenek, amikor a vállalatokat Reagan tilalmának áthágására biztatják.

Egy réteggel mélyebben — de még mindig gazdasági vonatkozásban — már az ellentétek egész hálóza rejtőzik. A gázvezetékügyben kibocsátott tilalommal egy időben az amerikai kormány felemelt büntető vámmal sújtotta a Nyugat-Európából érkező acél-szállítmányokat. Ily módon akarja megvédeni a magasabb önköltséggel dolgozó,

drágább acélpárt. A tetejében mindez akkor történik, amikor az amerikai kormány — a farmerek nyomására — továbbra is ad el gabonát a Szovjetunióknak. A vita az amerikai kormánykörökben a jelek szerint legfeljebb arról folyik, hogy szeptember 30-án, az megállapodás lejártakor ne új hosszú lejáratú szerződést kössenek, hanem csak a jelenlegi érvényét hosszabbítsák meg.

A gázvezetékügy mélyében tehát arról van szó, hogy az Egyesült Államok az általános válságban a gazdasági nacionalizmus új hullámán lovagol. A novemberben esedékes részleges választás közeledtével, belpolitikai megmondóslásból a legszűkebb értelemben vett nemzetgazdasági érdekeknek megfelelően cselekszik.

ELNÖK VAGY ÖVÖNŐ?

Ugyanakkor, látjuk a gázvezeték példájából, meg akarja akadályozni nyugat-európai szövetségeseit abban, hogy azok is érvényesítsék saját nemzeti és gazdasági érdekeiket. Dean Rusk volt amerikai kül-

ügyminiszter megjegyezte egyik cikkében: „Senki sem jelle ki övő néinek az elnököt és a hadügyminisztert Nyugat-Európa országai mellé.”

A gázvezeték ügyében Európától követelt intézkedés, közben pedig a szűk amerikai gazdasági érdekek könyörtelen érvényesítése olyan ellentét, amely immár a Washington és Nyugat-Európa közötti kapcsolatok válságának még mélyebb, harmadik rétegéhez vezet.

Ez már kifejezetten politikai kérdés. Itt a NATO, az Atlanti Szövetség jellegének értelmezéséről van szó. Voltaképpen arról, hogy vajon a NATO szuverén, nemzeti és biztonsági érdekeiket önállóan érvényesítő országok szövetsége-e, vagy pedig olyan szervezet, amelyben Washingtonnak különleges uralmi pozíciói és jogai vannak, a többi állam pedig a csatlós szerepet játssza? Úgy tűnik, Reagan a gázvezeték turbinatiltalommal átlépte a „tűrhetetlenség határát”. Az egymástól eltérő társadal-

mi, szociális és politikai nézeteket valló európai partnerek közös és heves reakciója azt mutatja: nemzeti szuverenitásukat veszélyeztetve érzik Reagan lépése ezért indított el lavinaszerű hatásmechánizmust, amely fordulóponthoz vezethet az Egyesült Államok és Nyugat-Európa kapcsolataiban.

EUROPA JOGA

A feltételes mód használata mindenesetre indokolt. A NATO európai államai változatlanul követik az amerikai politika fővonalát fegyverkezési, stratégiai és politikai kérdésekben. De fenntartják maguknak a jogot, hogy maguk döntsék el, milyen gazdaságpolitika felel meg nemzeti és biztonsági érdekeiknek. Ha a szembenállást korlátozni lehet a gazdaságpolitika területére, akkor valóban nem lesz szó másról, mint — Schmidt szavaival — „családi perpatvarról”. De ha Washington fokozná a nyomást és megkísérelné szovjetellenes stratégiai és gazdasági hadjáratának maradéktalan elfogadtatását nyugat-európai szövetségeseivel — akkor ez a „családi” jelző érvényét veszti.

(— I —)

RÖVIDEN

KAIRÓ. Egyiptom kedden megismételte, hogy „csak a palesztin kérdés átfogó rendezésének keretében” hajlandó befogadni a Bejrútból távozó palesztin harcosok egy részét.

BÉCS. Kedden a bécsi Hofburgban folytatta munkáját az ENSZ II. értekezlete a világűr kutatásáról és békés célú felhasználásáról. Az általános vitában az első öt napon a küldöttségek ismertetik országai tevékenységét.

WASHINGTON. Simon Pereszt, az ellenzéki izraeli munkapárt washingtoni látogatásán tartózkodó elnök kedden fogadta Ronald Reagan a merikai elnök és George Shultz külügyminiszter. Pereszt szerint Reagan azt hangoztatta, hogy „igen közel van a bejrúti probléma békés megoldása”.

VARSO. Lengyelország társadalmi-politikai helyzete tovább normalizálódik. A lakosság többségének hangulata és véleménye azt mutatja, hogy a korábbinál észszerűbben ítéli meg a közelmúlt eseményeit, s a közvélemény fokozott mértékben fogadja el a párt és a kormány tevékenységét. Ezt tartalmazza az a közlemény, amelyet a LEMP KB politikai bizottságának keddi üléséről adtak ki.

NEM E

Olvasonban a sajtó Gyula esereült a derforinttal óradíj, ösres többet kor kikér csak anny döntött ig lebb van — a jegypénzért gyenkezzel, a töb egyik munkás régi jő az, ha csallapító Vizsgáló Fluktua zése szer bármilyen ok toztatás, volt, harc lehetetlen ismerés, renciáltat z, módos sának. K man lép zett és a tással. S akadémia atalakítá Flukt és gazda szont tét — gazda — a hos gárirány lalkozhat szonylago döntésére hasznos mok pon várat ma rég meg tot: a flu nem felté ség. Kül juk, hogy jelzésekk tozzuk — dekekkel társadalm ben. Ráat tudatos reit, akk ez jobban korábbin daságfej V. Gy valója n akkor, a att mun löszünül tekben is suk a k sonlóképe sét, a le ben.

K

Új mű Nem tsz-iro valósá Októb ságrén a kettő

Régóta a javító rakásához Szarvas egyesülés akkor se dolgot, elképzelé alapozni, srófk a melőszöv kedvét is övek. A nem is Közben duzzadt. tizenket zenhét k kodógepp kocsiyal nyomorol ócska, m műhelyfé len maga ahol a K óta kifog tés vesze eréllyel de a mű érezték (li nagyja gét. Tavass — a laka töztek sa ga a csa ninc mé

NEM ELÍTÉLNI, HANEM ELEMEZNI KELL

Mozog a munkaerő

Olvasom a nagy példányszámú képeslapban a sajnálkozó hangvételt jegyzet V. Gyula esetéről. Munkahelycserére kényszerült a derek ember, nem kevesebb, mint két forinttal magasabb órabérért. Plusz a túlóradíj, összesen tehát 600-800 forinttal keres többet havonta az új munkahelyen. Amikor kikérte a munkakönyvét, szemérmesen csak annyit mondott: családi okok miatt döntött így, meg aztán az új vállalat közelebb van a lakóhelyéhez. V. Gyula ugyanis — a jegyzetírő szerint — szégyellte, hogy pénzért cserél munkahelyet. Az effajta szégyenkezés társadalmi méretű konfliktust jelez, a többség ugyanis helyteleníti, hogy az egyik munkahelyről a másikra vándorolgo munkás jobban járjon azoknál, akik hűségese régi munkahelyükhöz. Valóban! Kinek jó az, ha újra feltámad a nagy nehezen lecsillapított fluktuációs láz?

Vizsgálódjunk kissé pontosabban. Fluktuáció: a statisztikusok közmegegyezése szerint minden fél éven belüli — és bármi okból bekövetkező — munkahelyváltás. Korábban ez keményen elítélendő volt, harcoltunk is ellene minden lehető és lehetetlen módon, majd megszületett a felismerés, hogy a fluktuáció mégiscsak differenciáltan kezelendő. Hasznos, mert eszköze, módszere a munkaerőforrás újraelosztásának. Különösen manapság, amikor jóformán lépésről lépésre jutunk előbbre a szervezett és a tervszerű munkaerő-átmozgással. S csak annyiban káros, amennyiben akadályozza a létszámcsökkentés kívánatos átalakítását.

A fluktuáció okozta esetleges társadalmi és gazdasági károk pontos felméréséhez viszont tévovázás nélkül kellene meghatározni — gazdaságfejlesztési céljainkhoz igazodva — a hosszabb időtávot is kivanatos mozgásirányokat. Csakis ezek ismeretében válogathatunk — s még ekkor is csak viszonylagos megbízhatósággal — annak eldöntésére, hogy mit nevezünk káros, és mit hasznos fluktuációnak? S mert e kritériumok pontos megfogalmazása a mai napig is várat magára, fogadjuk el a nem is olyan rég még tarthatatlannak minősített álláspontot: a fluktuáció nem minden eszközzel, és nem feltétlenül üldözendő társadalmi jelenség. Különösen akkor nem, ha meggondoljuk, hogy fölfogható bizonyos feszültségek jelzőként is. S ha lehetőségeit nem korlátozzuk — főleg nem adminisztratív intézkedésekkel —, akkor máris tettünk valamit a társadalmi feszültségek enyhítése érdekében. Ráadásul: ha felfedeznénk a fluktuáció tudatos kezelésének, irányításának módszereit, akkor az egész folyamatot — még ha ezt jórészt egyéni indítékok vezérik is — a korábbiakkal sokkal inkább állíthatnánk gazdaságfejlesztési céljaink szolgálatába.

V. Gyulának tehát semmi szégyenkezni valója nincs, a lehető legésszerűbben döntött akkor, amikor a magasabb bér ígérete miatt munkahelyét változtatott, s döntése, valószínűleg, egybeesett a társadalmi méreteiben is kivanatos ésszerűséggel. Am tagítuk a kórt, s nézzük V. Gyula sok-sok, hasonlóképpen gondolkodó kollégáinak döntését, a legfrissebb statisztikai adatok tükrében.

Nincsenek kevesen, akik elhagyják a nagyipari munkahelyeket, még akkor sem, ha évek óta egyre lanyhább a fluktuáció: tavaly a fizikai dolgozóknak mindössze 13-15 százalékát érintette. Hová mennek ezek az emberek?

1976 előtt a népgazdasági ágakon belüli mozgás volt a jellemzőbb, illetve a mezőgazdaságból a nagyiparba történő áramlás. Napjainkra fordult a helyzet. A „belső” mozgás jóval kisebb arányú, mint korábban. Nyilván azért is, mert csak 1976 után léptek érvénybe a munkanélküliségi korlátozó intézkedések, amelyek egyébként azóta érvényüket veszítették. S feltehetően azért is, mert a rendelkezések olyan bérnivevélődési tendenciákkal párosultak, hogy például a nagyipari munkások számára voltaképpen tökéletesen mindegy volt, hogy melyik vállalatnál dolgoznak. A többség kényszerű beletörődéssel fogadta ezt. Am voltak, akik nem maradtak nyugton.

Nem véletlen, hogy a tsz-melléküzemek elleni támadások éppen ez idő tájt indultak meg; hogy az iparvállalatok, nagyjából 1977-től kezdve, egyre többet panaszkodtak a melléküzemek „munkaerő-elszívó hatása” miatt; hogy mástfél-két évvel később már a szakirodalomban is megjelentek a mezőgazdaság munkaerő-kibocsátási képességével kapcsolatos kérdőjelek; hogy az elmúlt öt-éves tervidőszak munkaerőmérélege drasztikus ipari és építőipari létszámcsökkenést mutatott; s hogy egyre többen és egyre hangsúlyosabban ismételték a kérdést: „de hát hova lesznek azok, akik elhagyják a nagyipari munkahelyeket?”

A KSH ezzel kapcsolatos adatgyűjtése pontos választ ad a kérdésre, s e válasz nem mindenben egyezik a korábbi sejtésekkel. Igaz: az ipar létszámvesztéseit szünetelt a munkaerő-hullámzásban, a mezőgazdaság pedig létszámgyarapodást könyvelhet el. Viszont — s ez valószínűleg meglepő —, a létszámmozgás másik nyertese a kereskedelem: több mint 10 ezer új munkavállaló. A statisztikusok azt is kimutatták, hogy pl. 1980-ban, a fluktuáció miatti mintegy 24 ezres ipari létszámvesztésig alig egyharmadával bővült csak a mezőgazdasági dolgozók száma. Vegyük ehhez még hozzá, hogy ez az átmozgás enyhítette az ingázással kapcsolatos gondokat; hogy az efféle fluktuációnak jótékony hatása volt a „vidéki” lakosság ellátására, a „vidéki” szolgáltatási munkafeltételeire és teljesítőképességére, sőt: bővítette a mezőgazdasági — részben exportálható — árualapokat is, éppen olyan időszakban, amikor a piac egyre inkább stratégiai nyersanyagként kezeli az élelmiszereket.

S ne feledkezzünk meg arról sem, hogy az ipari létszám csökkenését regisztráló statisztikai elemzések mellett, más vizsgálatok változatlan, s többnyire kihasználatlan ipari létszámterületekről beszélnek, minden esetben visszavezetve e tényt a nagyipari munka általános szervezetalanságára és az iparvállalatok együttműködési zavaraira.

Vértés Csaba

Korszerű műhelyekre spóroltak

Új műhelycsarnok a nagyhegyesi Vörös Október Tsz-ben

Nem ellentmondás, csak takaros kettősség. A tsz-iroda egy nagyobb Erdéért faház, a műhely valóságos csarnok. Hol? Nagyhegyesen, a Vörös Október portáján. Van ahol felcserélik a nagyságrendet, itt (egymás tőszomszédságában) mind a kettőre így van szükség.

Régóta nekirugaszkodtak a javítóbazis alapjainak lerakásához az Októberben. Szarvas László elnök az egyesüléstől számítja a már akkor sem fantáziadús gondolatot, hogy legyen! De az elképzelést is meg kellett alapozni, hiszen a beruházási srófok a még oly tehetős termelőszövetkezetek építkezési kedvét is szorítják, mint az övék. A tagságnak voltaképpen nem is volt mit belátnia. Közben a gépi létszám felduzzadt. Negyven könnyű, tízenkét nehéz traktorral, tizenhét kombájnnal, nyolc rakodógéppel, harminckét gépkocsival külön-külön sem nyomoroghattak tovább egy ócska, magtárból kialakított műhelyfényben, ahová egyetlen magas gép sem fért be, ahol a KÓJAL emberei évek óta kifogásolják az akkutöltés veszedelmeit. S ha ilyen eréllyel nem is kifogásolták, de a műhelyisták a bőrükön érezték (a csontjaikban) a téli nagyjavítások udvarhidegét.

Tavasszal — helyel-közzel — a lakatosok már be is költöztek saját részlegükbe. Maga a csarnok átadva ugyan nincs még, de a lapos tető-

kupolák, a kopolit üvegfal a közeli honfoglalást jelzik.

Az a tíz-tizenkét millió forint, amibe kerül, lassan, takarékosan gyűlt a Vörös Október számláján össze, de elmondható: saját erőből áll a csarnok. Csáki Ferenc (műszaki ágazatvezető) az áldások közül elsőként említi, hogy ezentúl a szerelők teljesítményberre dolgozhatnak. A javítás folyamatosságát a hatalmas, fedett térség alatt és a nyolc akna felett nem akadályozhatja semmi. A javításra váró gépek egymás mellé sorakoztathatók, valóban kéz alá kerülnek, kerülhetnek. Az ősz sárdágványában, a tél havas latakjában megközelítésük a múlté. Az idegesítő, csörömpölő, csatogó zajokat félig-meddig számúzik. Az autószerelőket a lakatosoktól fal választja el. A hegesztés villanó fényei a szerelő szemét már nem bántathatják.

Beköltözik ide a szerviz is. — Régi álom — mondja Csáki Ferenc. — A hasznáról csak annyit, hogy megvalósítható a tmk-s karbantartás. A berendezhető gépek azonban szemügyre vehetők, asze-

rint, hány liter gázolajat fogyasztanak, vagy fogyasztgatnak munkájuk, a terhelés arányában.

Apropó! A csarnoknak köszönhető, hogy a fáradtolaj eddig eleresztett sok tonnája összegyűjthető. Hordókba szivattyúzzák, majd áteresztik a csarnok előtt álló közös tartályba. Ez is valami! Az csak természetes, hogy meggyorsul a javítás s mind kevesebb az idővesztés, a gépi állás.

Nem utópia, nem képzelgés, kisebb alkatrészek gyártásának gondolata foglalkoztatja a főmérnököt. A tengelyek, a forgóalkatrészek felújítása már egyenesben. Egy svájci cég technológiájába vetik minden bizodalomuk. A technológiát megvették. A cég neve és szabdalma a KITE-nél már ismerős.

Ki férhet még ide a csarnokba? Egy tüzeléstechnikai karbantartó csoport. Ők a HAGE égője alatt Hajdu-Bihar megyében a kazánok hőfokszabályozásával, az égőfejek felújításával egy új szolgáltatást honosíthatnak meg.

Az Október a közepes nagyságú termelőszövetkezetek sorába tartozik, de jövőre, a csarnok végleges átadásakor a fejlődésnek már ismét egy új lépcsőjén állnak, s leírhatjuk azt is: egygyel kevesebb a traktorost, a lakatost, a szerelőt győrtő, ég alatti műhely.

Sz. Cs.

SZÁMÍTÓGÉP KÓRHÁZAKNAK

A betegek leletei fontos adatokkal támasztják alá a gyógyító munkát. A laboratóriumok iránti igények növekedése nálunk is mindinkább sürgetővé tette a kórház megfelelő színvonal teremtését. A Híradástechnikai Szövetkezet foglalkozik a kórházi laboratóriumok automatizált rendszerének fejlesztésével. A szövetkezet mikroszámítógépei automatikus adatfelvételt, mérést, „tudnak”; jelentősen megkönnyítik és gyorsítják a kórházak személyzetének munkáját, és fokozzák a vizsgálatok megbízhatóságát.

MEGÚJULÁS ÉS INNOVÁCIÓ

2

Az alkotó erő beruházása

A gyors, rugalmas vállalati műszaki fejlesztés számára az utóbbi egy-másfél évtizedben nagyjából megfelelő ágazati (termelési) szerkezet jött létre. Néhány termelői infrastruktúráis ágazat — pl. finomkohászat — kivételével kialakult az a fő technológiai keret, amelyet a k plusz f (kutatás és fejlesztés) eredményeinek sokaságával kell (kellene) rendszeresen kitölteni. Ezek után valóban kérdés, hogy képes-e erre a

jelenlegi műszaki-fejlesztési kapacitás, vagy elmaradt-e a makroszintű innovációtól?

A műszaki fejlesztést nem lehet egyetlen adattal minősíteni. Általában a kutatási-fejlesztési (k plusz f) ráfordításokat, a termékek életkorát és az export alakulását kell szemügyre venni ahhoz, hogy egy ország (ágazat vagy vállalat) műszaki fejlesztésének eredményességét megítélhessük.

pen a műszaki haladás gyorsítása érdekében.) A k plusz f-fel főállásban foglalkozók száma 10 év óta meghaladja a 80 ezret — ez az összes aktív kereső 1,7 százaléka. Kétharmaduk közvetlenül a műszaki tudományok művelője. A teljes létszám csaknem fele diplomás, és több mint 50 százaléka műszaki problémákkal foglalkozik.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a k plusz f ráfordítások, valamint a kutatás-fejlesztés létszámot és ennek összetételét tekintve kutatási teljesítőképességünk megfelel a fejlett ipari országok átlagának. Nem is a kapacitás mértékével, hanem annak kihasználtsági fokával kell elégedetlennek lennünk.

Kutatási-fejlesztési ráfordítások

A 3. ötéves tervidőszakban a kutatásra-fejlesztésre fordított összeg az 1965-70. között megtermelt nemzeti jövedelem 2,44 százalékát tette ki, a 4. ötéves tervidőszakban 3,14; az 5-ben 3,67 százalékát.

A 70-es években a k plusz f tevékenység fejlesztésére összesen 150 milliárd forintot fordítottunk. (76-80 között 68 százalékkal többet, mint a 70-es évek első felében: ép-

A termékszerkezet „égyűrűi”

A műszaki fejlesztés eredményességét mindenekelőtt a termékszerkezet-váltás előrehaladásában kellene tapasztalni.

A termékváltás tempóját az értékesített gyártmányok korátalaga is tükrözi. Az értékesített gépipari termékek korátalaga — a 70-es évek végén — valamivel több mint 8 év volt. Ez mindössze néhány hónappal jobb az 1960-as évtized végének átlagánál. Fiatalodás csak a közlekedési eszközök gyártásában (8,05 évről 5,86-ra) és a műszeriparban (6,51 évről 6,12 évre) következett be.

1980-ban az exportban 38 százalék volt az 1976-80 között gyártásba vett termékek iránya. Az erőforrások

jelentős részét tehát a 6-8 évnél régebben gyártott termékek előállítására fordítjuk, azokra, amelyek 1980-ban a gépipari export csaknem kétharmadát adták, változatlanul gyorsan romló cserearányok mellett. Az 1979-1980-ban újnák számított termékek aránya az exportban 16 százalék volt. Elvileg, ha a gyártási költségek is versenyképesek, és a piaci munka, a reklám ugyancsak korszerű, ennek a hányadnak van a legjobb cserearánya. E sávnak — lényegesen szélesebbnek kellene lennie.

Az ipar termelésének tavaly csaknem 25 százaléka került exportra, a gépipar termelésének 44 százaléka, 13 százalékkal nagyobb hányada, mint 10 évvel korábban. Ebben nagy a szerepe a már említett központi fejlesztési programoknak, hiszen elsősorban azokban az ágazatokban volt erőteljes az export bővülése, amelyekben a központi beruházási programok új technológiát alapoztak meg, s amelyek a tudományos-technikai forradalom keretében a műszaki haladás élére kerültek. A járműipar termelésének például 51, a híradás- és vákuumtechnikai ipar termelésének 56, a műszer- és gyógyszeripar kibocsátásának 50-50 százalékát külföldön veszik meg. (A magyar ipar az utóbbi 3 évben olyan világgazdasági körülmények között tudta növelni exportját, amelyek a világ legtöbb országából a kivitel jelentős visszaesését idézték elő. Az ipari export az utóbbi 3 évben évente átlagosan 11 százalékkal nőtt, szemben az 1971-78-as évek évi 3 százalékos átlagos növekedési ütemével.) Az elért exportstízt stabilizálásához, a megszerzett piacok megtartásához, de még inkább az export egyenlegjavító hozamának növeléséhez is elengedhetetlen a gyártmány-szerkezet megfiatalítás. Ezt mindennél jobban, és hosszabb távon az innovációs folyamat hatáskörének növelése szolgálja.

Gerencsér Ferenc

(Következik: Távolság a vásárzajtól)

CSATORNATELEVÍZIÓ

A főváros alatti csatornarendszer legszűkebb részeibe a bűvár sem juthat le, ezért televíziós technika segítségével végzik az ellenőrzést a Fővárosi Csatornázási Művek szakemberei. Az önjáró tévékamera segítségével egy mikrobuszban elhelyezett képernyőn láthatják a hozzáfértek a csatornarendszer esetleges hibáit. Felvételünkön a Déli pályaudvar melletti új autóparkoló csapadékelvezető csatornájába helyezik el a kamerát.

VARÁZSLATOS BALTIKUM I.

Neris gyöngye

Este 9 óra is elmúlt már, de a nap fénye még sokáig meg-megcsillan az üdeződik bokrok, csupasz törzű fenyők között húzódo, itt-ott felbukkanó víztükrök tetején. A szokatlan és lenyűgözően szép látványban sokáig gyönyörködünk a rohanó vonat ablakából. Több mint húsz órás út volt már a Litvánia tartó pártmunkáscsoport tagjai mögött, mégis fáradhatatlanul néztük az egyszerűségben csodás tájat. Igaz, a közeli érkezés izgalma is talpon tartotta az embereket.

Vilnius, a Neris és a Vinié folyók találkozásánál épült főváros, kora reggeli fényei, hangulatával fogadott bennünket. Ébredt a 450—500 ezer lakosú nagyváros, miközben szálláshe-lyünkre érve néhány óras

Vilnius főterén

zetiségű. Az agrárországban a II. világháború után kezdett iparivá válni, számtalan új iparágat — főleg a gépipart — fejlesztették ki.

A sok csapadék miatt csak a meliorizáció segítségével tudják művelni a földet, s ez sajátos feladatot jelent a szakembereknek. Ami az esőt illeti, bennünket is esővel fogadott Litvánia. Érkezé- sünk után néhány óras zá-

Csodálatos egységben a múltat számomra az egyetem idézte, melyet 1579-ben erdélyi fejedelmünk, Báthory István lengyel király alapított. Diszudvarának épületei három stílusban épültek, ar- kádjai alatt 48 márványtáblán a volt tanároknak állítottak emléket. Könyvtárá- ban négy millió kötetet őriz- nek, s díszes központi termé- ben ritkaságokból rendeznek

tanéseken. Az igényeknek megfelelően nyitnak újabb fakultásokat, s egy helyre átlag 2,3 jelentkező jut, ám egy-egy „divatosabb” szakra ennél jóval több. Az egyetemnek számtalan más külföldi egyetemmel van kapcsolata, köztük a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemmel, s évente 5—6 magyar és litván pro- fesszor cserél egymással tapaszlatot. Bizony irigyel- tük azokat a fiatalokat, akik e történelmi falak között tanulhatnak, tölthetik el nap- jaikat.

Különleges érzés volt Vilnius régi, remekül karban- tartott épületei között, szűk, girbe-gurba utcáin járni. A sok látnivalótól már szédülő idegen egy percre sem pi- henhetett. Hol egy klasszi- cista stílusú épület, hol egy, csak az északi népek építé- szetére jellemző faház, hol egy csodálatos katedrális keltett bámulatot. Felejthe- tetlen marad az Anna-templom vörös kőből emelkedő, csipkésnek ható tömbje. A késői gótika stílusában emel- ték, 32-féle különböző alakú téglát használtak fel hozzá. Azért irtam, hogy csipkés, mert olyan mesterien illesz- tették egymáshoz a téglákat, hogy az távolról csipkés- nek hat.

Litvániában a nap későn megy le, 11 órakor még szinte nappali fényben lehet sétálni. Ez szinte különleges „adományként” vetjük a várostól, amely minél többet akar megmutatni magából.

Balogh Júlia

Az opera modern épülete

pihenőt kaptunk, hogy erőt gyűjtsünk a várossal és já- kóival való ismerkedésre. Arról, hogy rövid idő alatt a legtöbbet, a legszebbet láthassuk, vendéglátóink kör- rütként, meleg bará- tsággal gondoskodtak. A be- mutatkozásra a központi bi- zottságon került sor, ahol a teljesség igénye nélkül be- széltek Litvániáról, múltjáról és jelenéről. Megtud- tuk, hogy a kis alapterületű köztársaságban három és fél- millióan élnek, s a lakosság 80 százaléka litván, a többi orosz, lengyel és más nem-

por tisztította meg a város utcáit, de utána ragyogóan kisütött a nap, és további nyolc napon át mindig ve- lünk tartott.

Lehetetlenség volt egy szűk délelőtt és délután meg- ismerkedni ezzel a szép vá- rossal, amit nem véletlenül Neris gyöngyének hívnak. A város viharos történelméről számtalan műemlék tanús- kodik, szinte nincs olyan ut- ca, ahol ne lehetne megállni egy-egy épület előtt, s az idegenvezető ne tudna hosz- szasan beszélni a több száz évvel ezelőtti történekről.

állandó kiállítást. A terem freskói, csodálatosan faragott székei, asztalai sajátos han- gulatot keltenek a látogató- ban.

Az egyetemen tizenhat ezer diák tanul 13 karon, 105

Mostanában az újságok sokat cikkeznek arról, hogy valahol Tramata-Tramta- riában megint felfedezték valaki egy ismeretlen Van Gogh-t, néhány Rembrandt, Tiziant és Rubens-t. Egyáltalán nem értem, mi- ért kell akkora hűhót csapni. Én is felfedeztem valakit — és nem is akarok — mégsem dicsekszem vele.

Azon az estén csillagok miriádjai ragyogtak az égen, és engem egy ismeret- len erő felfelé vonzott, a magasba. Vannak ilyen pil- lanatok — az emberiség ama részének „csillagorái”, amelyek a televízió helyett inkább a csillagos eget né- zi. Én személy szerint a műsor alatt a padlásra szoktam járni. Ez alkalmal- lommal sem tudtam ellen- állni a csábításnak — irány a padlás! És ott, a kémény mögött ismeretlen Rubens- re bukkantam. Egy ilyen lelet szerfölött meg tudja lepni az embert. Soha nem hittem volna, hogy a pad- lásunkon egy Rubens hever. De végtére is — magunk közt szólva — miért ne he- verhetett volna a mi padlá- sunkon? Mennyivel vagyok rosszabb, mint mások? A munkámat viszonylag lel- kiismeretesen végzem, nem lógok feltűnően, az üzemi szarkaságon még senki sem kapott rajta, és spiccesen is csak egyszer csíptek el munkaidő alatt, hát miért éppen én ne fedezhetnék fel egy ismeretlen Rubens-t? Hiszen a Rubensekre még nem adnak sorszámot, mint a Wartburgra. A padlásunk

meg szép tágas — húsz Ru- bens is nyugodtan elférne ott.

Ilyenformán tünődtem miközben az ismeretlen Ru- bens — a kémény mögött guggolt, és a kezét meleng- gette. Ha a kémény mögött nem kandikált volna elő a huszadik század első felé-

VLADO BEDNÁR:

AZ ÉVSZÁZAD FELFEDEZÉSE

nek divatvonalát követő nyúlt bakancsa, meglehet- hogy évszázadokig sem vet- tem volna észre, és az em- beriség most szegényebb lenne egy Rubensszel. Ki- vonszoltam a világosságra, hogy tüzetesebben szem- ügyre vegyem, valódi-e. Az volt.

— Rubens Pál vagyok. állandó bejelentett lakóhe- lyem nincs. Nagyon örven- dek! — mutatkozott be.

— Tehát, egy valódi Ru- bens! — kiáltottam juvól- zó hangon, ahogy az a bi- zonyos Koch is kiáltott, amikor megtalálta a bacilu- sát, vagy Einstein, amikor rájött, hogy elméleti még- icsak relatívek egy ki- csit.

— Csak nem fog lármát csapni, hogy a maguk pad- lásán vagyok? — jegyezte meg szerényen az ismeret- len.

— Hogyne csapnék — ve- tettem ellen, és máris kezd-

Szomszéd megyék életéből

Milyen volt a félév a TVK-ban?

Ez a címe annak az Észak-Magyarország keddi számaiban megjelent cikknek, amely a Tiszai Vegyi Kombinát félévét értékeli. A szerző már az írás elején megállapítja, hogy az üzem eredményes hat hónapot zárt. A vállalat több mint 5 százalékkal túlteljesítette első félévi termelési tervét, s az sem mellékes, hogy a tervezettnél kisebb létszámmal oldotta meg az előtte álló feladatokat. Az első hat hónap alatt közel 8 milliárd forint értékű vegyipari termék hagyta el a gyárat, s igen fontos, hogy ennek jelentős mennyiségét külföldi piacokon értékesítették. Korábban az egyik leglényegesebb feladatnak a gazdaság exportot, ezen belül is el- sősorban a tőkés kivitel fokozását jelölték meg. Most arról adhattak számot, hogy a tőkés kiszállítási tervet a vállalat túlteljesítette, ugyanakkor a rubel elszámolású kivitel az államközi szerződésben foglaltaknak megfelelően alakult, a szállításokat minden esetben a külföldi partnervállalatok igényeihez igazították.

Végül azonban a cikk írója megállapítja: „A gazdálkodás az eredmények ellenére természetesen eddig sem volt gondoktól mentes. S nem lesz mentes a jövőben sem. Tudják ezt a TVK-ban is, hiszen a külpiaci helyzet lényegesen kedvezőtlenebb, mint azt néhány hónappal ezelőtt gondolták. Az üzemi pártbizottság határozatában és a vállalat éves ter- vében megszabott feladatok teljesítése az eddiginél nagyobb erőfeszítéseket kíván.

Biztatóak az őszi terméskilátásai

Július 26-án három hét alatt fejeződött be az aratás Szolnok megyében, amely az ország második legnagyobb búza- termő vidéke. A legfrissebb tájékoztatás szerint a megye te- rületén 17 százalék híján befejeződött a szalma lehúzósa és a nyári tarlóhántás is túljutott a kétharmadán. „A megye számos gazdaságban együttesen 5700 hektáron gyorsan föld- be került a másodikvetésű, rövidtenyészidejű kukorica s az egyéb takarmánynövény. Az igyekezetet most a természet is méltányolta, bő csapadékkal öntözte meg a vetéseket, és egycsapásra meggyorsult a kelés, a növényzet fejlődése” — olvashatjuk a Szolnok megyei Néplap tegnapi számában.

A múlt heti határszemlén megállapították, hogy az őszi érésű növények terméskilátásai is biztatóak. Virágba szök- kent a nagykunsági tájterület egyik hagyományos növénye, a rizs. A bugahányás erőteljes, a meleg idő kedvez, de az erős párasodás, hajnali köd már kevésbé. A toállomány is jó, ha a köd nem okoz kárt, akkor az átlagosnál lényegesen jobb termésben bízhatnak a gazdászok. Az elmúlt napok- ban — egyes járszági területek kivételével — szinte min- denütt kapott csapadékot a határ, néhol elérte a száz mil- limétert az aranyat érő eső. Az égi áldás más őszi érésű nö- vényeknek is kedvez.

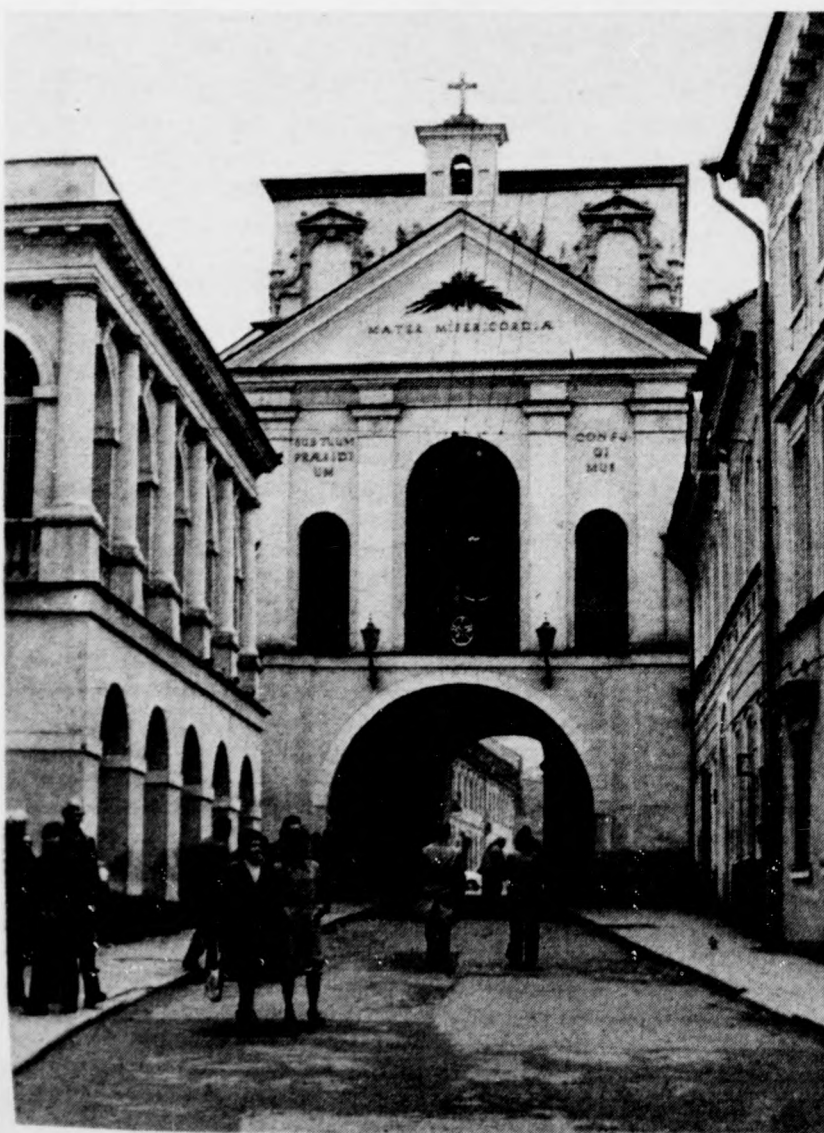
SAKAMUNKÁS FIATALOK AZ EGYETEMEN, FŐISKOLÁKON

Az 1982/83-as tanévben a fiatal. Több mint 80 száza- tavalyinál 10 százalékkal lélek nappali tagozatos lesz, több, 250 fiatal szakmunkás kezdi meg tanulmányait kü- lönyféle egyetemeken és főis- kolákon. Változatlanul legna- gyobb az érdeklődés a mű- szaki pályák iránt, a tavalyi- hoz hasonló arányban jelent- keztek agrár és közgazdasági szakterületre, míg tovább- csökkent a jogot választók száma. Az idei összes első éves egyetemi és főiskolai- mintegy 2 százaléka SZET-es

felvételi vizsgák a szakmunkásokat előkészítő tanfolyamokra. Az idén 15 százalékkal keveseb- ben, mintegy 460-an jele- tkeztek, viszont nagyobb arányban felelt meg a kö- vetelményeknek.

Az óvárosban

(Vencsellei István felvétele)

Könyv Ha bősöri

A közmű- sének fel- párttharoz- szocialista egyik alap- önművelés- felismerés- bővítése. A adata az ol- nak emelés- művelődés- szakmai tájé- séges felté- Ugyanakkor miniszter le- gyűlési megállapít- hogy a felnö- elemi olvas- kel küzdve- zel a lehető- harmada cs- olvas, s min- tek egyharm- szonélvezője. Ez a tény Hajdúböszö-

Megs

A város- zátát az is- vezetői és a- velődési k- alkotják, jó. Az utó- kozatosan könyvtárak- szünek az i- levő letéte- SZMT köze- építi ki hál-

Könyvtár neve

Városi köny- Szakszerve- könyvtár Iskolai könyvtár Összesen:

Ezenkívül- mű állomá- nek a terme- üzemek, de

Valós- hurriázá- alföldi- nári ol- vezetni, zonyitva- persze, Az öt- miatt h- vélemer- lékezni- osztályá- ten, v- szerzés- kor em- ismeret- kal. A- kötelező- annyira- valamik- Keves- tele aká- az a ké- korunk- nak, sz- véssé v- évtized- nak k- hányado- művelts- korát a- kai ism- mi a sz- tásnak? új köze- kapcsán- szakköz- intézmé- műszaki- letve a- legalább- kolai év- két nye- Az El- tam — hasonlók- és válik- élet gya- feltétlen- gondolt- társadal- családjo- nem ism- megmon-

Fordította: Zahemszky László

Könyvtárak Hajdú- böszörményben

A közművelődés fejlesztésének feladatairól szóló párttörvény kimondja: „A szocialista közművelődés egyik alapvető feladata az önművelődés fontosságának felismerése, lehetőségeinek bővítése. A könyvtárak feladata az olvasás színvonalának emelése, a permanens művelődéshez, politikai-szakmai tájékozódáshoz szükséges feltételek biztosítása.” Ugyanakkor a művelődési miniszter legutóbbi országgyűlési beszámolójában megállapította: „Probléma, hogy a felhívott egyhármada elemi olvasási nehézségekkel küzdve nem tud élni ezzel a lehetőséggel, másik egyhármada csak alkalmanként olvas, s mindössze a felnőttek egyhármada igazán hasznosulnak az olvasásnak.” Ez a tény tükröződött a Hajdúböszörményben végzett

KEVESEBB KÖNYV, KEVESEBB OLVASÓ

művelődés-szociológiai vizsgálat megállapításaiban is, amely szerint a városban a könyvolvasás iránti igény csak közepesnek mondható. Rendszeres olvasó a vizsgálatba bevontak egyhármada volt, s jelentős az egyáltalán nem olvasók aránya. A lakosság nagyobb hányada mondható rendszeres olvasónak, mint amennyien könyvtári tagok.

A Hajdúböszörmény városi Tanács Végrehajtó Bizottsága — 1978 után — a közművelődés ismét megvizsgálta a település könyvtári hálózatának helyzetét. A kialakult kép nem túl biztató, a könyvtárak jelenlegi állapota — az alapterületet, a dolgozók számát, a beszerzési keretet figyelembe véve — messze elmarad a hasonló nagyságú városokétól.

A városi könyvtár objektív körülményeiben 1978 óta nem történt változás, illetve az elhelyezési gondok tovább fokozódtak. A hálózati egységek megszűnésével tovább nőtt a zsúfoltság. A meglévő fiókkönyvtárak és letétek közül csak a hajdúvidi és a bodai klubkönyvtár elhelyezése felel meg a követelményeknek.

Nagypródon a könyvtár korábbi épületét más célokra vették igénybe, a könyvek így az iskola folyosójából leválasztott kis helyiségekbe kerültek. A külterületi iskolákban levő egységekben 4-500 kötetes állományt lehet elhelyezni, melyet szinte kizárólag csak a tanulók vesznek igénybe. A felnőtt lakosság — ez országos tapasztalat is — nem szívesen kölcsönöz iskolából, de helyszűke miatt nem is tudnak megfelelő kínálatot biztosítani. A város nagy kiterjedése feltétlenül szükségessé tenné a külterületen megfelelő objektumok létrehozását

vagy könyvtári busz üzemeltetését, mert így az ott lakók gyakorlatilag ellátatlanok. A hálózat munkáját hátrányosan befolyásolja, hogy egyre nehezebb megfelelő könyvkölcsönzőt találni, aki hajlandó minimális tiszteletdíjért (300 forint), vagy társadalmi munkában ellátni a kölcsönzést.

A központi könyvtárban az utóbbi három évben minőségi cserével és a korábban megkezdett tanulmányok befejezésével szakképzett munkatársi gárda jött létre. Gond viszont, hogy a rossz körülmények, a kevésbé, a hasonló települések könyvtáraihoz viszonyított minimális létszám és az, hogy valamennyi dolgozó nő — köztük három kisgyermekes — sokszor szinte megoldhatatlan feladatokat róttak a munkatársakra, s csak többségük lelkesedése segíti át az intézményt a nehézségeken. Rontott a helyzeten az ötnapos munkahét bevezetése is.

Megszűnt kölcsönzőhelyek

A város könyvtárhálózatát az iskolai, a szakszervezeti és a városi közművelődési könyvtár egységei alkotják, együttműködésük jó. Az utóbbi években fokozatosan javult az iskolai könyvtárak helyzete. Megszűntek az ipari üzemekben levő letétek, mert ott az SZMT központi könyvtára építi ki hálózatát.

A hálózati egységek számának csökkenése megváltoztatta a városi könyvtár olvasóinak létszámát. A központi egységben az utóbbi 5-6 évben az olvasói létszám állandó lett, sőt 1981-ben például 162 fővel nőtt.

A városi könyvtárainak adatai a legutóbbi évben az alábbiakban alakultak:

Könyvtár neve	egységek száma	olvasók száma	kölcsönzött kötetek száma
Városi könyvtár	13	3761	88 812
Szakszervezeti könyvtár	3	894	9988
Iskolai könyvtár	8	2781	21 786
Összesen:	24	7436	120 586

Ezenkívül saját kis létszámú állománnyal rendelkeznek a termelőszövetkezetek és üzemek, de ezek elsősorban

a termelési folyamatokhoz szükséges szakkönyvek, s kölcsönzési forgalmuk nem számottevő.

Mi fér a szabadpolcra?

Az elhelyezési gondok nehezítik az olvasói igények színvonalas kielégítését. A felnőtteknek szóló irodalom (körülből 50 ezer kötet) mindössze egyhármada helyezhető el szabadpolcon, s így kevés a válogatási lehetőség. A könyvtári tagoknak csak kis hányada választja ki olvasmányait katalógus alapján. A konkrét igényvel érkezőt a könyvtáros úgy tudja kielégíteni, ha három helyen is keresi a könyvet, ami időigényes, ezért a jelen körülmények között nincs lehetőség az olvasók számának

növelésére. Ezért már ebben az évben feltétlen szükséges legalább a raktárbővítés. A mostani zsúfolt elhelyezés egyébként is a könyvek idő előtti rongálódásához vezet. A beszerzési keret hosszú idő óta változatlan (150 ezer forint), s ebből az összegből egyre kevesebb kötetet lehet megvásárolni. (1980-ban 4701 darab, 31 forintos átlagár; 1981-ben 3469 darab, 43 forintos átlagár.) Ez azt jelenti, hogy az olvasói igényeknek egyre kevésbé tudnak megfelelni, ami törvényszerűen a létszám csökkenéséhez vezet. Ugyanez mondható el a folyóirat-kínálatról is.

1981-ben a könyvtár állománya 63 338 kötet könyv volt, melynek 36 százaléka szak-, 38 százaléka szépirodalom, 26 százaléka ifjúsági irodalom. Az egyéb dokumentumok száma 2009, melynek fele diafilm.

Az olvasói létszám minimális növekedésével párhuzamosan nőtt a látogatások és kölcsönzött kötetek száma is. Örvendetes, hogy egyre többen érdeklődnek a szakkönyvek, különösen a politikai és műszaki irodalom iránt. A könyvtár rendezvényekkel is törekszik az olvasói szokások alakítására. Korosztályok szerinti foglalkozásokat tartanak, olvasótáborokat és pályázatokat szerveznek, kiállításokat rendeznek, segítik a vetélkedőkre készülő szocialista brigádokat. Évente 4-5 író-olvasó találkozó tartanak. Többre nem vállalkozhatnak, mert az ismertebb írókat egyre nehezebb megnyerni az ügynek.

Beszámolóknak címében azt írtuk: kevesebb könyv — kevesebb olvasó. Első olvasásra talán megtevészd ez az állítás, hiszen ha kisebb mértékben is, de állandóan nő a könyvek száma. Csakhogy ugyanabból az összegből mind kevesebb kiadvány vásárlására futja, s így a könyvtárak lassan képtelenek lépést tartani az olvasói igények alakulásával. Hogy mi lehet a megoldás? Kimondva egyszerű, elég egy régi szólást a mai helyzetre vonatkoztatni: nemcsak a háborúhoz kell pénz, pénz, pénz.

KÉPERNYŐ

1. Nosztalgia tévé módra

Szerdán, a televízió a Fialatok óráját a nosztalgianak szentelte. Joga van hozzá, sőt kötelessége, hogy ebből a nagy koncból ő is kiperciózza a maga fejadagját. Feledy Péter riportert becsületesen, habár nagyon egyoldalúan utánajárt a dolgoknak. Talán ezzel magyarázható, hogy a jelenségnek csak a felszínét sikerült megkarcolnia, a lényegét alig közelítette. Pedig látszatra elég sokoldalúan tájékozódott. Gimnazistákat, vezető újságírókat, Kossuth-díjas szobrászt, élvonalbeli polbeaténekest, szociológust faggatott, de talán nem sértődik meg a kiváló riportert, ha azt mondom: nem lettünk okosabbak. Valójában majdnem mindenki tiltakozott az ellen, hogy őt, vagy az általa képviselt életformát, illetve az azt kifejező környezetet akárcsak összefüggésbe hozza a nosztalgival. Még a diákok merték leginkább megvallani, hogy bizony ők olykor-olykor eléggé heves elvágyódást éreznek egy másik, egy régebbi korba-időbe.

Mindenesetre egyet megtudtam. A nosztalgia akkor jelentkezik, amikor a társadalom életében árapály van, érzelmi egyhangúság, amikor az embert nem feszítik forradalmi hevületek, nincs olyan sodra a mindennapoknak, hogy azt éreznék: holnapra megforgatjuk az egész világot. S itt már — azt hiszem — el is érkeztünk a lényeghez. Nálunk megint kitaláltunk valamit, aminek a jelenlegi társadalmi konstrukciónkban pontosan körülhatárolható területei vannak. Például egész biztos, hogy a nagyüzemi mezőgazdaság dolgozóit, semmiféle nosztalgival nem viseltek az egykori paraszti sors iránt. Egyszerűen tudják, a főrukkát érzik, hogy mégiscsak más az, ha egy modern gépsor végzi a betakarítást, mint két karral, nap mint nap lendíteni a kaszát. Legfeljebb s ha már őket is megcsapja ennek az életérzésnek a kősa szele, hát rákezdik és dúdolják Karády Katival: @yülölöm a vadvirágos rétet. Csak hát még egyik azért, mert a kedvese kezébe, a másik meg azért, mert a csalámba tévedt a keze. S ez ugye mégiscsak különbség.

A nosztalgiairól szólván természetesen nem maradhatott ki a példázatból a western sem. (Csak tudnám, hogy került a csizma az asztalra?) A tanulságos párbeszéd után aligha lehet kétségünk, mit kétségünk: aggályunk a western minőségét illetően. Mert — mondta egy kiváló amerikológus — a western ugyan az az amerikaiaknak, mint a szovjeteknek a forradalom, a második világháború. Nem tudok vitatkozni, elvégre én se a Grand Cagnont nem látam, sem texasi bűszketeket nem ettem, de ez a hasonlat — a szerzője annak nevezte — nem hogy sánta, de még mankóval se állja meg a helyét.

Egyébként azt hiszem Feledy Péter nem jó helyeken tájékozódott a nosztalgiairól. Mondjuk, meg kellett volna keresnie a Magyar Hangfelmegző Vállalatot, a Gerbaud cukrászdát. S esetleg még a Rákóczi teret, ahol bizonyos iparág — a televízióból tudom — most van felfejlődőben. Eltes és főleg pénzes férfiak jóvoltából, akik úgy látszik még emlékeznek rá: a pénz beszél, a Kék fény meg... leleplez.

2. Csak semmi színvonal

A Telepódium legutóbbi előadásának nem ez volt a címe. Ez az érteke volt. Egyébként Csak semmi politika! címmel rontotta el a szombat esténket, mintegy tüntetően hangsúlyozva, hogy nálunk már ilyen is lehet, mi már ezt is megengedhetjük magunknak. Persze átlátunk mi a szítán, azért annyira minket se ejtettek a fejünk lágýára. Az árut el kell adni s ha más nem, hát legalább címke legyen. Az, hogy Semmi politika — jól hangzik, de ezen túl aztán csak az ezerszer hallott-látott sablonok.

Valami félreértés van nálunk a zenés kabarék körül. A Telepódium túlságosan nagy ahhoz, hogy ezek a sületlenségek, kétértelmű szövegek, suta poének kellő hangzásúakká erősödjének. Na ezeket egy baráti összejövetelen, kellően beszeselve, házigyári panelmeretek közt halljuk, talán még el is mosolyodunk. De a képernyő előtt, az ország füle hallatára? Aztán, aligha vall valamilyen igényes művészi koncepcióra — koncepció? — amikor a szereplők testi, azaz fizikai adottságát próbálják bevetni a siker érdekében. A Szuhay—Verebely páros ugye még skót szoknya nélkül is eléggé muris jelenség. Hát még abban! S még ezt is elviselné az ember, ha olyasmivel, olyasmiról viccelődnének, aminek van valami értelme, magva, vejele!

Es még mindig legyünk megértők és mondjuk azt, a nagy egészben — ha jó — még egy ilyen jelenet is elcsúszik. Igen ám, de máris jön Csala Zsuzsa és Paudits Béla mintegy megerősítvén az előbbi kifogásunkat. Mondjuk ki nyersen: Paudits olyan, akire mifelénk azt mondják: egy szál béb van benne és az is meg van húrolva. Csala Zsuzsa meg az ellenkezője. Nos, ők együtt valóban szembetűnőek, s komikusak is kellően. Csakhogy mi ebben a különös? En nem vagyok művészeti vezető, de ha mondjuk Csala Zsuzsával eltáncoltatom a Hattyúk tavát, azon is derül a közönség. (Legfeljebb nem marad a tóban víz és a hattyúk se szállnak vissza többé.) Mint ahogy Cyránón is derül, de nem azért, mert az orra nagy.

S még egy közmondás és ezzel be is fejezem: Közös lónak tőrös a háta. De mondhatnám így is: egy jó szerző mindig több, mint tízennegy.

3. Petrocelli

Petrocelli másfajta hős, mint az ismert amerikai bűnügyi sorozatok figurái. Ő civil, ügyvédként szolgálja a jó ügyet. Persze van egy óriási szerencséje. Az ellenfelei — rendőrök, ügyészek — mindig idioták. Legutóbb — Lehullott csillag — már annyira, hogy gondolom az neki is kínos lehetett.

Csak emlékeztetőül: a Petrocelli-sorozatnak van egy sémája. San Remóban — hogy ott mennyi gyilkosság van — valakit megölnek, a rendőrség lefűleli a feltételezett tettest — a körülmények mindig órá vallanak leginkább — aztán jön Petrocelli és bebizonyítja: nem az a bűnös, akit annak vélnék. És ennek semmiféle más változata nincs, minden epizód ugyanezt az ötletet variálja. Ebből következően több vagy kevesebb — legtöbbször kevesebb — sikerrel.

Hogy az epizódoknak mégis van némi varázsa, az a szereplő hármának köszönhető. Vonzó figurák. Petrocelli — Barry Newman, Maggie — Susan Howard és Pele — Albert Salmi. Meg természetesen a hozzáértésnek is, mert egyik-másik mégiscsak profi munka. Fordulataiban is, csatánójában is.

Igaz, valamit látnunk kell ennél a sorozatnál is. Hősei föltött szinte áll az idő. Mindig egyformák, mindig ugyanazok. Például a ház, amit a házaspár épít még mindig nincs kész, de ezen nem is lehet csodálkozni. Petrocellit nem a pénz izgatja. Az igazság. Az, ami végül is az ő jóvoltából mindig kiderül. Valahogy olyanformán, mint a népmesékben...

HOL VAN AZ ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉG HATÁRA?

Valósággal elsöprő érdeklődést — és hurrázást — váltott ki tavaly egyik dél-alföldi városunk középiskolájában a tanári ölet: tanuljanak meg gépkocsit vezetni, kapjanak majd az érettségi bizonyítványuk mellé, alkalmasság esetén persze, jogosítványt is a végzős diákok. Az ölet ugyan sajátos helyi gondok miatt hamvába holt, az öletadó tanár véleményére azonban feltehetően emlékezni fog jó ideig a volt maturandus osztálya. Azt mondta nekik a banketten, visszaemlékezve a jogosítvány-szerzés körüli hercehurcára: a modern kor embere nem bástyázhatja körül az ismeretei határát középkori várfalakkal. A KRESZ-táblák ismerete, mint kötelező műveltségi „norma”, legalább annyira elképzelhető manapság, mint valamikor a „ceterum censeo” citálása.

Kévs vitatottabb és képlekenyebb tétele akad ma a közművelődésnek, mint az a kérdés: mit és mennyire tekinthet korunk a modern műveltség tartozékának, szükséges elemi normájának? Kévéssé vitatott tán, éppen az utóbbi két évtized felgyorsult technikai haladásának köszönhetően, hogy vajon mely hányadot képviseljen abban a bizonyos műveltség egészében a humán és mekorat a természettudományos, a technikai ismeret. Azt is kévéssé lehet vitatni, mi a szerepe a nyelvtanulásnak, -tanításnak? (Éppen nemrég, az úgynevezett új középiskolai modell kísérleteinek kapcsán döntött úgy az ország tucatnyi szakközépiskolája, közöttük több vidéki intézmény, hogy a leendő középszintű műszakiak, képzett szakmunkások, illetve a későbbiekben technikusok — legalább két, de inkább négy középiskolai éven át tanulják az egy, illetve két nyelvet.

Az ELTE jogászprofesszorától hallottam — de mikolci egyetemi tanárok is hasonlóan vélekedtek —, miként tör be és válik eleven erővé a napi oktatás és élet gyakorlatába — például a jog. Nem feltétlenül a tételes jogi tudásra kell gondolni. Inkább arra, hogy korunkban, társadalmunkban elképzelhetetlen a családjog, a munkajog főbb tételeinek nem ismerése. (A Jogi esetek postája a megmondhatója, hogy hány állampolgár

kér népszerű jogi eligazítást, jogsegélyszolgálati szakemberek tanúsítják, hogy az emberek nagy része tájékozatlan, járattalan a jogban.) Továbbá: érdemes azon is elöprengeni, hogy mennyire hiányosak biológiai, élettani, egészségügyi ismereteink. Nyári egyetemek előadási tematikája tanúsodik arról, hogy korántsem kötődik nagyobb előképzettséghez, speciális diploma meglétéhez, például az élettani kérdések iránti, növekvő érdeklődés. Nem! Egyszerűen a tágabbra nyitott szem és fül, a természetes fogékonyság, no meg az ismeretek népszerűbben adott szövege kell hozzá.

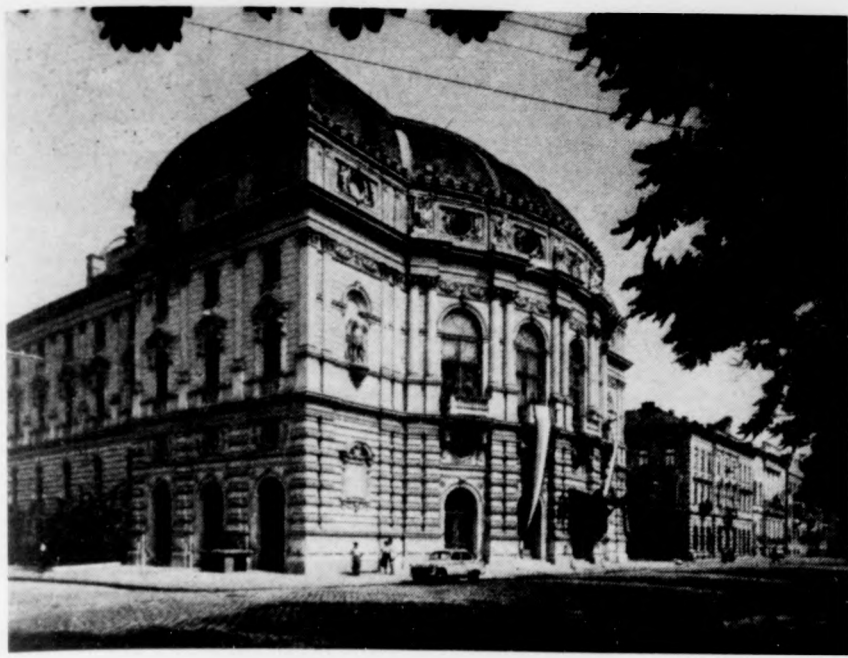
Elképzelhető volt-e, úgy huszonöt évvel ezelőtt, hogy egy fél ország arra figyeljen: milyen humángenetikai litkokba avatja be a nézőket az orvos, milyen ábrákkal, statisztikákkal erősíti tudományos tételeinek igazságát? Vagy, hogy a hadmérnök milyen műszaki alapossággal rajzolja fel egy hordozórakéta belsejét? Ezeknek a tv-műsoroknak a nézettségi foka — hogy statisztikákkal is megerősített véleményét idézzük — úgy ötven és hetven százalék között van. Magyarán: minden családból legalább egy valakit érdekel, esetenként többeket is...

Az információáramlással ma csaknem akkora tömegű ismeretanyaghoz jutunk, mint a valamikor elsajátított iskolai törzsanyag. Elsősorban a népszerűen tudományos igényű, információadás tesz hallatlanul sokat a korszerű műveltség alapozásáért és gyarapításáért. Egy példára hadd utaljunk meg: a rákbetegség korai felismerését szolgáló előadások, illusztrációk sorozata — radiológus szakemberek véleményét idézve — több ezer esetben mentett eddig is életeteket, de hely jut a mikrobiológiának éppúgy, mint az öslénytán egy-egy elemi ismerettörődékének, az árapály jelenségnek vagy a Tibet-kutatás történetének. Korlátok közé szorítani, hivatalossá merevíteni mindezt nehéz, sőt értelmetlen lenne. Éppúgy értelmetlen, mint ha valaki apály idején írja homokba, másnapra szóló fontos üzenetét...

Várkonyi Margit

(T. G.)

Boda István

A SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ

Kétszáznegyvenhat évvel ezelőtt, 1736. augusztus 1-én avatták fel Szeged első színházát, egy tölgy- és fenyőgerendákból épített deszkaalkotmányt. Ebben az időben még nem hivatalos színész játszóktól Szegeden, az előadott darabokat elsősorban az iskoladrámák folytatásainak tekinthetjük. Mégis igen fontos, hogy néhány olyan írónévvel találkozhatunk a korabeli színpadokon, mint Erdődy János, Péchy Domonkos, Dugonics András, akiknek műveivel később a már hivatalos vándorszínész-társulatok járták az országot.

1800 tavaszán érkezett Szegedre Kelemen László színtársulata első ízben. 1803-ban igen nagy ünnepléssel fogadta Szeged népe Wesselényi Miklós híres kolozsvári színtársulatának vendégszereplését.

1806. október 18-tól kezdődően indul meg Szeged első teljes színi évada. De a színház iránti érdeklődést csak 1816-ban a kolozsvári társulat lendítette fel. A színészek egy része Szegeden is maradt, és felvette az Alföldi Nemzeti Játékszín Társaság címet.

A reformkor politikai mozgalmainak hatása jótékonyan éreztette hatását Szegeden is, a színház a szó nemese értelmében közügy lett, a város valamennyi polgárának személyes ügye.

1848 új színeket, forradalmi lendületet vitt a város színházi életébe. Ez év őszén érkezett első ízben Szegedre Latabár Endre híres társulata, mely a későbbiek folyamán több alkalommal igen nagy sikerrel szerepelt a szegedi közönség előtt. A város lakosságának lelkes hangulatára jellemző, hogy alig két hónap alatt megépült a nyári faszínház. Latabár kitűnő műsorpolitikájával értő színházi közönséget nevelt. Ő volt az első színházvezető hazánkban, aki fix fizetésű adottságú színészeket tartott. Társulatának vendégszereplése bizonyította be végérvényesen, hogy a szegedi közönség színház iránti érdeklődése valóban megérett arra, hogy önálló színházépületet emeljenek a városban.

1856. május 30-án megnyílt tehát az óhajtott színház, igaz ugyan, hogy fából készült, s hogy mindössze színpadtere volt fedett, de mégis saját otthonná válhatott volna. Hogy mégsem vált azzá, az elsősorban a politikai viszonyokban keresendő; válság válságot követett. Egyetlen nemes színműtér Molnár György igazgatása, aki példamutóan bátor műsorpolitikát folytatott; a szabadságharc bukása után ő újította fel elsőnek Szigligeti II. Rákóczi Ferenc fogsága című drámáját, melyet Világos után letiltottak a színpadokról.

Az 1879-es árvíz okozta átmeneti gazdasági visszaesés sem akadályozta meg a várost abban, hogy a híres Magyarországi legelső korabeli színházát építő Fellner- és Helmer-céggel 1883-ra elkészítse a vidék egyik legszebb és — akkori viszonylatban — legmodernebb kőszínházát. A színház történetében ezután viharos és virágzó korszakok követték egymást, de ez időben európai színvonalú színházigazgatók is büszkélkedtek Szeged, hogy csak Makó Lajos, Krecsányi Ignácot, Janovich Jenőt említsük. Krecsányi, kiváló rendező lévén, igen nagy súlyt fektetett az operatársulat fejlesztésére.

Az I. világháború tragikus eseményei a színház iránt is sújták: 1915-ben a társulat csaknem minden férfitagja bevonul. Azonban már 1919. március 30-án megszületik a rendező: hetenként két, igen olcsó helyekkel megállapított munkáselőadást tartson a színház társulata (felelős: Juhasz Gyula); vasárnap délelőttönként népszerű hangversenyek tartassanak, szintén olcsó helyekkel (felelős: Csányi Mátyas). Az okból pedig, hogy a munkásosztály figyelmét a könyvek, az irodalom iránt felkeltse, a munkáselőadások mellett könyvismertető előadások megtartását rendelik el (felelős: Móra Ferenc).

A következő években rendszeressé válnak a vendéggjátékok, és ragyogó, később országosan is ünnepeket színesíthetnek bukkannak fel. 1927 és 1936 között elsősorban a következő neveket említenék meg: Bilicsi Tivadar, Jávör Pál, Neményi Lili, Páger Antal, Zöldhelyi Anna, Rajz János, Patkós Irma, Szilágyi Aladár, Ajtay Andor, Dayka Margit, Kiss Manyi, Kovács Károly, Peéry Piri, Mészáros Agi Komlós Juci.

Szeged 1944. október 11-én szabadult fel, és igen érdekes, hogy már október 18-án ismét megkezdődtek a színházi előadások. A színház államosítására 1945 augusztusában került sor, melyet minden szempontból új, egyéni, saját arculatot kialakító színházépítő munka követett. Ekkor neveztek ki zeneigazgatónak Vaszy Viktort, aki magas színvonalú, mely zenei kultúrával rendelkező, összeforrott operaegyüttest alakított ki. Vaszy fedezte fel — többek között — Simándy Józsefet, Papp Juliát. Innen indult azóta is tartó budapesti sötét európai karrier felé Moldován Stefánia, Komlóssy Erzsébet, Hankiss Ilona, Horváth József, Berdál Valéria.

A felszabadulás utáni évtizedek legnagyobb teljesítménye volt az egységes társulat kialakítása, az egyedi tehetségeket teret engedő, ám mégis együttest, összhangú fémjelű színház profiljának kimunkálása. Igen sok kiváló színművésztünk játszott, nagyszerű emlékeket hagyva a szegedi közönségekben: Zentai Ferenc, Kollár Livia, Koós Olga, Ladányi Ferenc, Bessenyei Ferenc, Lontay Margit, Papp Teri, Inke László, Kovács János, Sugár Mihály, Szemes Mari, Domján Edit, Kaló Flórián, és így tovább.

Sajnálatos, hogy most a színház átépítésével tagadhatatlanul háttérbe szorult a színészek és rendezők érdeklődése Szeged iránt. De a színház belső energiáitartalékaira mi sem jellemzőbb, mint hogy ebben a nehéz helyzetben operatársulatát kitűnő színvonalon tartja — Horváth Zoltán kivételével rendezői kvalitásainak köszönhetően —, s hogy a prózai társulat is lépést tart a legfrissebb magyar irodalom produktumaival.

Révy Eszter

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

Till és Selyem a labdarúgó IBV-n

Két debreceni játékos is helyet kapott Bicskei Bertalan ifjúsági válogatottjában, amely kedden délután a Koreai NDK-ba utazott a hagyományos Ifjúsági Barátság Verseny labdarúgó-küzdelmére.

Kedvező benyomásokat szereztem erről a korosztályról és a fiatalabbakról is. Hiszem, hogy munkám eredményes lesz. Ami a mostani utazó játékosokat illeti: ők egy részét képezik annak a keretnek, amely az Európa-bajnoki selejtezőkre készül.

HAJÓMODELLEZŐ VB

Kiss ezüstérmes, Sólyom ötödik

Lapzártakor érkezett a hír, hogy szép debreceni sikerrel zárult a III. távírányítású hajómodellezők világbajnoksága. A franciaországi Les Andelysben a három fős magyar együttesből a debreceni Kiss István a 6,3 köbcentiméteres kétórás futamában a megbízhatóság kategóriában a

második helyen végzett, míg Sólyom István, aki ugyancsak a debreceni MHSZ versenyzője, a 15 köbcentiméteres futamában a harmadik helyen végzett. Csak dícséret illeti a két debreceni sportembert, akik 15 ország több mint 200 versenyzője között állták meg a helyüket.

KÉZILABDA

Rangos csapatok a Debrecen Nagydíjon

A hétvégi nagyszabású nemzetközi férfi kézilabdatornának rangos vendégei lesznek, hiszen a magyar színeket képviselő Tatabányai Bányász, Újpesti Dózsa és a házigazda D. Dózsa mellett három I. ligás külföldi együttes vetélkedik majd a Debreceni Nagydíjon. Mai összejövetelükön az NDK-beli Dynamo Berlin és a román Dinamo Bukarest együttesét mutatjuk be, holnap a már Debrecenben tartózkodó jugoszláv Zseljeznycsar Szarajevo gárdájával ismerkedhetnek meg a olvasók.

DYNAMO BERLIN

A Német Demokratikus Köztársaság kézilabda-sportja a világ élvonalába tartozik. A különböző nemzetközi tornákon nagy sikerrel szerepelnek az NDK klubcsapatai. A Debrecen Nagydíj vendége az NDK férfi kézilabdacsapatjának „mostoha-gyermekeinek” számít. A szakemberek évek óta egyetértenek abban, hogy a Dynamo a legjobb NDK-egyettesek egyike, ám előtte áll a Magdeburg, s a közelmúltban BEK-, valamint a KEK-győzelmet aratott csapatok szerepelnek, hogy a Dynamo számára mindezidáig kevés lehetőség adódott arra, hogy a nemzetközi porondon bizonyíthassa képességeit.

Az NDK-ban tíz együttes szerepel a I. ligában. A Dynamo Berlin a kilenc eddigi mérkőzésen öt győzelmet aratott, egy döntetlent ért el, s csak az előtte álló Magdeburg, s a közelmúltban BEK-, valamint a KEK-győzelmet aratott csapatok szerepelnek, hogy a Dynamo számára mindezidáig kevés lehetőség adódott arra, hogy a nemzetközi porondon bizonyíthassa képességeit.

DYNAMO BUKAREST

A romániai együttesben ötvö-ződik a múlt és a jelen. A Dinamo korábban meghatározó szerepet játszott a szomszédos ország kézilabda életében, kétszer a BEK-döntőjébe is eljutott, később azonban a Steaua napjai következtek. Jelenleg ismét felléle kapocsodik a nagyhírű Dinamo, fiataljai nemcsak az egyesület, de az egész román kézilabdacsapat legmagasabb ígéret közé tartoznak. Az együttes a tipikus román iskolát, az úgynevezett „csirkuláré”, azaz az állandó körforgásra épülő játékot alkalmazza. Védelmi falának központi része szinte áthatolhatatlan, hiszen itt az átlagmagasság közelében van a kétméterhez, mint a 190 centiméterhez.

Az együttes legjobbjai az a Cornel Durau (1957), akinek kö-

cos, göndör fejeje bizonyára még ma is sokan emlékeznek. Hiszen ő látta azt a bizonyos idetűlt gólt a magyar válogatottnak a dániai VB-n. Több mint száz alkalommal volt vá-

Mi lesz Moldvánál?

Hírek röppennek fel. Átigazolási szenzációról beszélnek, vitáról a szabolicszi megyeszékhely és a hajdúsági főváros között.

Már az egész ország tudja: Moldván Miklós a válogatottban is szőhoz jutott nyiregyházi labdarúgó a Debreceni MVSC-ben kívánja folytatni pályafutását. Régi egyesülete viszont nem adja ki. Mint ismeretes, Moldván szerződése lejárt, de a szabályok értelmében az MLSZ elnöksége elutasította átigazolási kérelmét, és Moldvánt még egy évig az NYVSSC játékosának tekintik.

„Tudomásunk szerint Moldván jelenleg nem tartózkodik Nyiregyházán — írja a Kelet-Magyarország. — Egyesülete számít játékkára olyannyira, hogy számításvá vették tizenhatodik játékosként az osztrák túsára is. Ellenkező esetben — amennyiben nem jelentkezik játékkára az NYVSSC-nél — a szakosztály vezetősége a legfelsőbb sportszervek segítségét kéri az ügy intézéséhez.”

Szükség lesz-e a legfelsőbb sportszervek döntésére? — kérdeztük Milbik Kálmántól, a DMVSC ügyvezető elnökétől.

— Nem, a legújabb híreket hallva a DMVSC újabb tárgyalásokat kezdeményezett a Nyiregyházi VSSC vezetésével, és remény van rá, hogy e héten csütörtökön vagy pénteken végre végleges álláspont születik a Moldván-ügyben.

A román válogatott kézilabdázók számára nem ismeretlen a debreceni városi sportszervek — a világhírű együttes több alkalommal vendégeskedett a megyeszékhelyen. Felvételünk egy korábbi magyar-román meccsen készült: a Dinamo színeiben a Debrecen Nagydíjon most pályára lépő Grabovszki (1952-ben született, eddigi 132 válogatott mérkőzésen 230 gólt dobott) ezúttal hiába próbálkozik a szereléssel: a fehér mezes Kenyeres gólt dob Penú kapujába.

veszélyes a kapura. A Dinamo játékosai közül kettőjükön kívül rutinos Mircea Grabovszki és a kapus Mihai Redl szerepel még márciusban, az NSZK-ban rendezett világbajnokságon.

Győri tapasztalatok

Úttörő olimpia a Hajdúságban

Már készül a jövő évi versenyek terve

A közelmúltban fejeződtek be az idei nyári úttörő-olimpia döntői. A versenyeket Győrben rendezték. Hajdú-Bihar fiataljai az összetett pontversenyben a 19 megye között a 15. helyen végeztek.

Jövőre (1972 után ismét) Debrecen lesz az úttörők legnagyobb hazai sportversenyének színhelye. Eppen ezért, amikor felkerestük Kiss Erzsébetet, a megyei tanács testnevelési és sportfőosztályát, nemcsak a sportversenyek, de a rendezés tapasztalatairól is kérdeztük.

— Nem lehet panasz a győriek szervezésére — válaszolta —, de természetesen van néhány dolog, amit mi majd másképpen szeretnénk csinálni. Főképp azon kell változtatni, hogy a verseny-színhelyek ne legyenek olyan messze egymástól, illetve a szálláshelytől.

— Debrecen vagy a megye rendezi az úttörő-olimpiát?

— Debrecen. Sőt még közelebből: a centrum az Oláh Gábor utcai sportkötényű lesz.

— Minden versenyt ott bonyolítanak le?

SOROKBAN

DMVSC—Szolnoki MAV MTE előkészületi labdarúgó-mérkőzést rendeznek ma délután 16 órától az Oláh Gábor utcai sporttelepen.

A járási labdarúgó „Hortobágy Kupa” elődöntőinek eredményei: Hajdúság—Hajdúhadházi 3—2, Nyírcsád—Miképercs 3—2.

A debreceni járási szakszövetség játékevetői bizottsága lab-

— Amit csak lehet, igen. A tíz sportág közül csak a kajakozók versenyének kell még helyet keresnünk. A másorban hét tantervi sportág (atlétika, torna, úszás, kézi-, kosár- és röplabda, valamint labdarúgás) és három OTSH sportág (tájfutás, tolllabda és kajak-kenu) szerepel.

— Mikor kerül sor az úttörő-olimpiára? Megtörténetek már az előkészületek?

— Június 26-tól július 3-ig tartanak a debreceni országos döntő versenyek. Körülbelül 2700 ember elhelyezéséről kell gondoskodnunk. A kollégiumokkal hamar fel kell vennünk a kapcsolatot.

A gyerekek szállítása is jelentős feladat lesz. A rendezésből a megyei tanács művelődési osztálya, a megyei sporthivatal és az úttörőszövetség is kiveszi majd a részét. Az olimpiai szervező bizottságot szeptemberben alakítjuk meg.

— Idén a megyék közti pontversenyt a házigazdák nyerték, Hajdú-Bihar igen hátul végzett...

— Ne is tegye fel a kérdést. Válaszolok. Ugy találjuk, hogy az egyes verseny-szakmákban nagy fejlődés mutatkozik az elmúlt évek-hez viszonyítva. Hajdú-Bihar sem gyenge, csak erőnk szétszórtak. Az az igazság, hogy sok helyütt már az úttörő-olimpiai versenyeken indulnak is profi módon készülőnek.

— Azaz?

— A versenyekről filmfelvételeket készítenek, azokat tanulmányozzák. Ellenfélhez megynek az egyes területi viadalokra. Edzőtáborba vonulnak. Napi edzés-sel, rendszeres előkészü-

leti mérkőzésekkel készülnek. Tudatos a gyerekek kiválasztása. A legjobbakat már általános iskolákban egy intézménybe tömörítik.

— Megéri-e az eredményesség ilyen túlzott hajszolása? Mennyit fordítanak ugyanakkor az iskolai sportra, a tömegsportra, az általános képzésre?

— Ezt nem tudjuk. Az úttörő-olimpiára? Megtörténetek már az előkészületek?

— Helyes-e a korai specializálás?

— Szakmai szempontból elítéljük. De az eredményességi szempontok kényszerítettek. Tornánál és úszásnál egyébként indokolt is a korai szakosodás.

— Más lehetőségeink nincsenek az előre lépéshez?

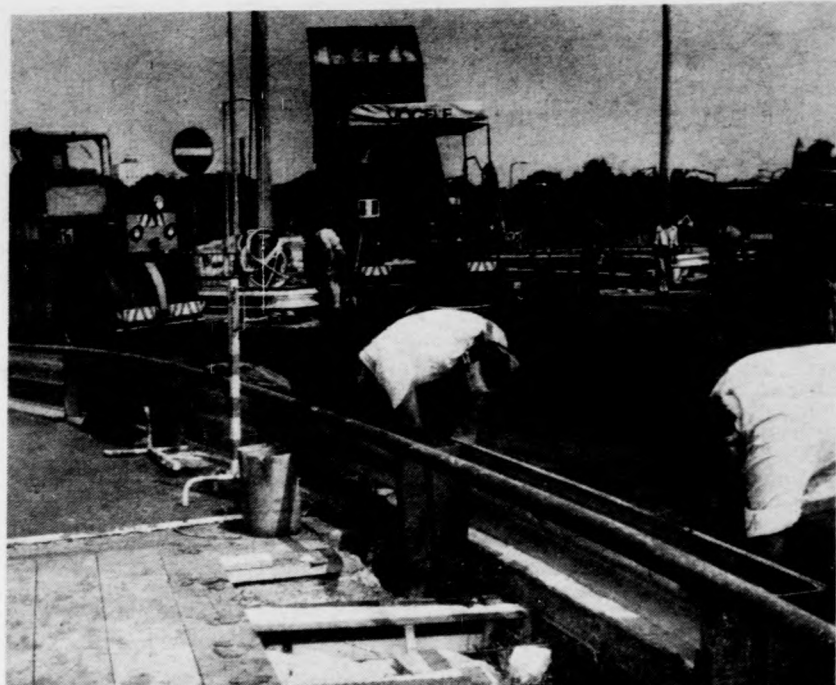
— Dehogynem! Figyel-nünk kell arra, hogy a személyi és tárgyi feltételek „összejöjjenek”. Azaz, ahol uszoda van, ott legyenek az úszószakemberek. Az alap-szintű versenyeken növelni kell a résztvevők létszámát. Például volt olyan debreceni verseny, ahol uszodával rendelkező iskola nem indított úszókat. És fontos lenne, hogy dinamikusabban támogassuk a vidéki iskolák, egyesületek sportját. Most, hogy mi leszünk a házigazdák, reméljük a megye test-nevelői még nagyobb lelkes-séggel fogják kiválasztani és felkészíteni a gyerekeket az ötkarikás játékokra és fiataljaink szereplését is több siker kíséri.

(dombrovsky)

Utolsó szakaszában a munkálatok a homokkerti felüljárón

Nagy ütemben végzik a debreceni homokkerti felüljáró áprilisban megkezdett felújítását. A Közüti Építő Vállalat munkásai az aszfaltozó munkálatoknál tartanak. Szerdán ez a fázis befejeződik, s a KPM Közüti Igazgatóság dolgozói felfesthetik a burkolatjeleket. A felüljárót augusztus 16-án 0 órakor engedik át a forgalomnak. A keleti tehermentesítő út és a keleti hurok építése tovább tart, de ez a forgalmat nem fogja akadályozni.

(Fotó: Kőszeghy György)

HÍREK

1982. augusztus 11., szerda

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Zsuzsanna, Tiborc napja
A Nap két 5.34 órakor —
nyugszik 20.04 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:
Változóan felhős idő lesz, szerdán több napsütéssel. Főként keleten kell számítani záporokra és zivatarokra. Zivatarban megerősödhet, illetve szerdán napközben helyenként megélnék a szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán: 24, 28 fok között valószínű.

IPARI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR nyílik Miskolcon augusztus 19-én és tíz napon át várja a látogatókat, vásárlókat, üzletkötőket. A városi sportszarnokban és a csarnok előtti téren megrendezésre kerülő, országos hírű bemutatón a három északi megye (Borsod, Nógrád, Heves) mellett részt vesznek budapesti, valamint Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar megye és egyes dunántúli megyék állami és szövetkezeti vállalatai is.

VASARELY-KIÁLLÍTÁS A SZÉPMŰVESZETI MŰZEUMBAN. Victor Vasarely, a világhírű magyar származású festőművész alkotásai októberben nyílnak meg Budapesten kiállítás. A kiállítás képeit a mester adományozta Magyarországnak. A szinte teljes életművet reprezentáló anyagban mintegy 200 alkotását juttatta el a magyar államnak.

Kilencven évvel ezelőtt, 1892. augusztus 11-én született, és 63 éves korában, 1957-ben halt meg Giuseppe di Vittorio nevű olasz kommunista szakszervezeti vezető.

Fiatalon kapcsolódott be a munkásmozgalomba, s 1930-tól az Olasz Kommunista Párt Központi Bizottságának tagjaként gyümölcsözőtette kiváló szervezőkészségét. Részt vett az Olasz Általános Munkás Szövetség (CGIL) létrehozásában, majd annak főtájkára volt. Amikor 1945-ben megalakult a Szakszervezeti Világszövetség — 56 ország csaknem 70 millió szakszervezeti tagját tömörítve —, Di Vittorio annak elnökevé választották meg, majd 1949-től haláláig 6 töltötte az elnöki tiszteket.

A Szakszervezeti Világszövetség élén sokat tett azért, hogy a szervezeti munkások világméretben szót értsenek egymással; különösen nagy szükség volt erre 1949 után, amikor a nyugati jobboldali szakszervezeti vezetők irányításával a kivált szervezetek Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége néven külön központi létesítettek. Az SZVSZ kezdetől az egység helyreállítását, a dolgozók érdekeit szolgáló közös akciók szervezését szorgalmazta; 1955-ben — valamennyi ország szakszervezeti képviselőinek vitáját követően — kiadta a szakszervezeti jogok alapokmányát.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Csukák Zoltán
Telefon: 12-144

VIZ ALATT MŰKÖDŐ DIESEL-MOTOR. Az angliai Newcastle-i egyetem kutatócsoportja olyan Diesel-motort fejlesztett ki, mely korlátlan ideig használható az olajbányászásához szükséges víz alatti szivattyúk hajtására. A motor búvármunkáknál is használható hő- és energiatermelésre.

KUBIKOS-SEREGSZEM-LE. Augusztus 14-én, szombaton Csongrádon országos kubikostalálkozót rendeznek tizenhét brigád részvételével. Délután 3 óratól földkitermelésben, kubikosszámok készítésében, lakókunyhó építésében és kubikostekek fűzésében mérkőzhetnek a résztvevők.

SZÁZSORSZEP SZINHÁZ EREDMÉNYHIRDETÉS. Veress Miklós „Perekup” című műve nyerte el a Százszorszép Színház díját, amelyet kedden adtak át a szerzőnek a csillebérci úttörőtáborban. A rádióban elhangzott sorozatban bemutatott művek közül az adásokat rendszeresen figyelemmel kísérő úttörőközösségek ezt tartották legjobbnak.

KULLANCSVESZÉLY! Hajdú-Bihar megye kedvence kirándulóhelyein, az Erdős puszta területén, de az utóbbi időben már a lakott területek egyes részeinek közelében is újból szokatlan nagy számban jelentek meg a kullancsok. Írtásukat nehezíti, hogy csak rájuk ható irtószer napjainkban sem áll rendelkezésre.

BÖRTÖN EGY CSÓKÉRT. Egy fiatal férfit Kuvaiban három és fél évi börtönbüntetésre ítélték azért, mert tizenöt éves jegyest a nyilvánosság előtt megcsókolta. A büntetés indoklása „a közizlés megsértése” volt.

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük a lakosságot, hogy a debreceni pályafenn tartási főnökség területén, Püspökladány — Debrecen vonalon, 5-10 méter szélességben, előreláthatólag augusztus 12-19. között vegyszeres gyomirtást végez. Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy a vegyszerezett területen 30 napig állatot legeltetni, méheket a területre engedni, a fűtermést takarmányozás céljára felhasználni tilos! A tilalom be nem tartásából eredő károkat a MÁV felelősséget nem vállal. (x)

Ertesítjük Tiszti Megrendelőinket, hogy növényvédelmi és kártevőirtó szolgáltatunk működését megkezdjük. Vállaljuk az egészségre ártalmas rovarok és rágcsálók irtását, raktári kártevők elleni védekezést, valamint szelektív és totális gyomirtást a legkorszerűbb technológiákkal, rövid határidőre, garanciával. Várjuk szíves megrendeléseket. Vörös Október Mgtsz. 4064 Nagyhegyes. Telefon: 6. Telex: 72-358. (x)

MAGYAR NYELVŰ SZOVJET LAPOK

SZOVJETUNIÓ

Ez év elejéig több mint 40 országban 2707 iparvállalatot és más létesítményt helyeztek üzembe a Szovjetunió közreműködésével, s több mint egymillió hektár földet állítottak a mezőgazdaság szolgálatába. Hogyan járul hozzá a szocialista és a fejlődő országok nemzetgazdaságának megteremtéséhez, illetve fejlesztéséhez a Szovjetunió? — erről szól a seregnyi szemléletes adatokból álló, Huszonöt évi építés külföldön című összeállítás.

Már az elmúlt tervidőszakban is 7000-nél több robot dolgozott a szovjet népgazdaságban, de 1985-ig sokszor ennyi lesz majd részt a termelésben. Hogyan hajtják végre a robotprogram új szakaszát? — ez kiderül Az érzékeny vasárnok című képes riportból.

A Tudósok palettája című összeállítás a XX. századi szovjet tudomány és technika kiemelkedő művelőinek keze alól kikérült festményekből, rajzokból és szobrokból rendezett kézművelői kiállítás anyagából válogat.

Változó csillagok, állandó kapcsolat címmel egy, az ogesszai egyetem által szegedi partnerének ajándékozott távcsőről és a József Attila Tudományegyetem legújabb disz doktoráról olvashatunk. A Vlagyimiri szemeszter című riport arról az intézetről ad képet, ahol a legtöbb magyarországi orosz tanár-jelölt tölt rész képzés keretében néhány hónapot.

RÉZFINOMÍTÓ ÜZEM NYÁRI PROGRAMOK AZ EPÜL CSEPELEN. A másodnyersanyag-hasznosítás és az energiatakarékosság országos programjához kapcsolódva az állami fejlesztési bankkal kötött pénzügyi szerződés alapján a Csepel Vas- és Fémművekben új rézfinomító üzemet építenek. A beruházók arra számítanak, hogy az üzem évi 65 millió forint nyereséget hoz majd és így az üzem évi költségét öt év alatt megtérülhet.

TILOS A GYERMEKEKNEK FÜRDENI! A hajdúszaboszlói gyógyfürdőt egészségvédelmi okok miatt további intézkedésig 12 éves alatti gyermekek nem kereshetik fel.

CSÓNAK NÉLKÜL?

Berettyóújfaluban társadalmi munkában csónakázó tó készült. Május elsején avatták. Most ilyen. Csónak sohasem rajta!...

SIKERES RAJT A BNV-RE. A Debreceni Konzervgyár tizenkétféle termékre adott be pályázatot az Őszi Budapesti Nemzetközi Vásár nagydíjára és vásárdíjára. A pályázaton sikeresen rajtolt termékek között meggy- és cseresznyebefőtték, egresbefőtték, ecetes almapaprikák, tyúkhúsleves-kocka, finomfószék és szárnyaskrém szerepel.

TERVPÁLYÁZATOT HIRDETNEK a győri termálfürdő és környéke rendezésére. A pályázóktól azt várják, hogy munkájukban tárják a város szerkezetében és életében jelentős szerepet betöltő fürdőközpont fejlesztési lehetőségeit. Feladatuk az is, hogy megtervezzék a fürdő és strand közelében építendő háromszintes gyógyfürdő szálloda 200 ágyas, kisebb uszodával, szaunával, kondicionálóteremmel ellátott épületét.

ÚJ EGYENRUHÁT KAPNAK a közeljövőben az ügyfelekkel kapcsolatban levő postásdolgozók, ugyanis — amint azt egy vizsgálat nemrégiben megállapította — a több mint 15 év óta változatlan fazonú és anyagú formaruhák már nem felelnek meg a kor izlésének, nem elégítik ki az igényeket, némelyik darab túlságosan súlyos, nehezkés.

A ROMÁN KÉPZŐMŰVESZEK SZÖVETSÉGÉNEK nagybányai fiókjá augusztus 20.—szeptember 10. között képzőművészeti kiállítást rendez Gyulán.

ÚJ DZSESSZFOLYÓIRAT

A dzsessz, ez a sajátos, huszadik századi zene Magyarországon mindaddig nélkülözött az Antikvár és zeneműboltokban juthatnak hozzá az érdeklődők.

A Gonda János szerkesztette kiadványban a tervek szerint helyet kapnak majd a magyar és a külföldi dzsessz hírei, a vidéki és pesti klubok életéről, a műfaj szempontjából jelentős intézmények és szervezetek tevékenységéről szóló beszámolók, beszélgetések, interjúk, muzsikuspórtok, a dzsesszoktatás kérdései, történelmi, elméleti és szociológiai elemzések, szakkritikák.

Amint az első számban részletes elemzést olvashatunk a nagykanizsai dzsessz hétvégeről, a Zágon-kvintett visszatéréséről, a tatabányai nemzetközi dzsessztáborról, a székesfehérvári és a budapesti KEK-klubról. A lap beszélgetést közöl Dész László szaxofonossal és megemlékezik a közeljövőben elhunyt Szabó Gáborról és dr. Kiss Ernőről. Anthony Braxton győri szerepléséről fényképek tudósítanak, a hírvort pedig az egész országot átfogja. Az anyagot külföldi figyelők és kottakinálat egészíti ki.

A Jazz című újság könyvesboltokban és zeneműboltokban vásárolható meg, Debrecenben az Antikvár és zeneműboltban juthatnak hozzá az érdeklődők.

GAZDASÁGI MUNKA-KÖZÖSSÉG AZ OLAJMEZŐN. A szegedi szénhidrogén-menedzser mérnökökből, technikusokból álló tizenhat tagú gazdasági munkaközösség alakult, elsősorban olyan karbantartási, tervezési feladatok munkaidő utáni megoldására, amelyeket egyébként munkaerőhiány miatt nehezen végezhetett volna el a vállalat, bár a népgazdaság számára fontosak.

MOZI • TV • MOZI • TV

MOZI

Apaszerepben (szovjet). Meteor f. 8.

Krakatit (cseh). Vig n. 10.

Seriff és az idegenek (olasz). Apolló n. 10, n. 12, hn. 2, Delta 5, 7, Vig hn. 4, 6, n. 9.

Abba (svéd). Apolló 4, 6, 8.

Ez Amerika (amerikai). 16). Petőfi kert f. 9.

Ezüstnyereg (olasz). Vig kamara f. 5, f. 7.

Hegyi emberek (amerikai). 16). Klinika 5, Meteor kert 9 (rossz idő esetén a teremben).

A XX. század kalózái (szovjet). Vig hn. 2.

Huszárkisasszony (szovjet). Delta f. 4, f. 6, Híradó f. 10, hn. 8.

Négy bandita, tíz áldozat (francia). Meteor f. 4, f. 6.

SOS Concorde (amerikai). Mokka mopszesszó f. 9.

Tilos a szerelem (magyar). Híradó f. 12, hn. 2, n. 4, n. 6.

Rövidfilm-összeállítás: Diszkó mozi, 7-től 11-ig diszkó, közben vetítés.

TV

BUDAPEST 1.

8.50 Műsorismertetés. 9.00 Idősebbek is elkezdhetik... 9.05 Csak gyerekeknek! Kisfilm-összeállítás. 9.55 Delta (am.). 10.20-11.50 Cirkusz, cirkusz. 16.07 Műsorismertetés. 16.10 Hírek. 16.15 Csak akkor halj meg, ha muszáj! Bolgár tévéfilm. 17.45 Reklám. 17.50 Még egyszer... Angol zenés film. 18.20 Gátfutás. R riportfilm. 18.55 A Közönségszolgálat tájékoztatója. 19.00 Reklám. 19.10 Idősebbek is elkezdhetik... 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 A tenger. Tévéfilmsorozat. 20.55 A hét műtárgya. 21.00 Jogi esetek. 21.40 Zene, zene, zene. 22.30 Tv-híradó, 3.

BUDAPEST 2.

20.00 Műsorismertetés. 20.01 Salgótarján pop-juniális. 20.35 Autó-motorport. 21.15 Tv-híradó 2. 21.35-21.15 Szemle.

POZSONY 1.

9.05 Természetfilm. 9.30 Sötét nap (cseh film). 11.30 Gazdasági magazin. 16.10-17.15 Nemzetközi kerékpáros verseny. 17.55 Autóok-motorosok magazinja. 18.30-19.10 Publicisztika. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Sunny szöveg. NDK film. 21.50 Világhíradó. 22.05-22.45 Zenés szórakoztató műsor.

POZSONY 2.

20.00 Tudományos magazin. 20.40 Fúvós zene. 21.20 Híradó. 21.50 A taxisofőrök. Olasz film.

BUKAREST

15.05 Szünidei matiné. 16.25 Fórum. 16.50 A legkisebbeknek. 19.00 Tv-híradó. 19.20 Gazdasági figyelő. 19.35 Történelmi képekben. 19.55 Expressz elintézendő. Játékfilm. 21.20 Tv-híradó.

UNGVAR

17.00 Ember és törvény. 17.30 Hangverseny. 17.50 Partok. Tv-film. 19.00 Tv-híradó. 19.35 Balett. 20.20 A világ eseményei. 20.35 Részletek Puskin Anyeginjéből. 21.30 Kárpáton-túli hírek. 21.45 A fesztiválon történt.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

17.00 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. 17.10 Mikro-objektív. (A tartalomról: Veress József jegyzete A dögkéselyű című magyar filmről — Játék a szabadban — Keresem az igazam — Kereslet-kínálat — Butorpiac '82 — Számítógép-favágáshoz — Alkaloida-gon-dok). 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Jeremias Béla népi zenekara muzsikál. 18.25-18.30 Hírösszefoglaló. Műsor-előzetes. (A nap szerkesztője: Bálint Attila).